

A Belügyminisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztviselők számára

2010. ÉVI 2. SZÁM I. KÖTET

TARTALOM:

JOGÉRTELMEZÉS	2
Az Alkotmánybíróság önkormányzatokat érintő döntései.....	2
<i>A helyi önkormányzat nem egészítheti ki a gyülekezési jogról szóló törvényben meghatározott feltételrendszert [40/2010. (IV. 15.) AB határozat]</i>	<i>2</i>
<i>A fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásról [55/2010. (V. 5.) AB határozat].....</i>	<i>3</i>
<i>A közterület-használati díjról [106/2010. (VI. 10.) AB határozat]</i>	<i>4</i>
<i>Az alkalmi és mozgóárusításra vonatkozó díjtétel megállapításáról [141/2010. (VII. 8.) AB határozat, 139/2010. (VII. 8.) AB határozat]</i>	<i>5</i>
<i>A külterületi útépitési hozzájárulásról [107/2010. (VI. 10.) AB határozat]</i>	<i>6</i>
<i>Az átmeneti segélyről [135/2010. (VII. 8.) AB határozat].....</i>	<i>7</i>
<i>A meghatározott időre szóló adókedvezményről [136/2010. (VII. 8.) AB határozat].....</i>	<i>8</i>
<i>A fizető parkolási rendszerről [137/2010. (VII. 8.) AB határozat].....</i>	<i>8</i>
<i>A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról [151/2010. (VII. 14.) AB határozat]</i>	<i>9</i>
A helyi önkormányzatok működését és feladatait érintő jogszabályok	11
<i>Megújulás alatt a területi közigazgatás, új államtitkárság a területi közigazgatásért és választásokért</i>	<i>11</i>
<i>Az elvi építési engedélyezési eljárásra vonatkozó jogszabályi változásokról</i>	<i>14</i>
<i>A költségvetési működés szabályrendszerének az önkormányzatokat és költségvetési szerveiket is érintő 2010. évi változásai.....</i>	<i>15</i>
PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK.....	22
Hazai pályázati közlemény.....	22
<i>„Esélykülönbséget mérséklő kulturális vidékfejlesztés elősegítése” tárgykörben beérkezett pályázatok támogatásáról.....</i>	<i>22</i>
<i>Pályázat az Európa Tanács Táj Díjára történő felterjesztésre</i>	<i>22</i>
JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK	24
<i>Tájékoztató a 2009. évi hatósági statisztikáról.....</i>	<i>24</i>
<i>Bemutatkozik a katasztrófavédelmi oktatási központ</i>	<i>36</i>
<i>Idősbarát Önkormányzat Díj átadása 2010.....</i>	<i>40</i>
<i>Tájékoztató a Kós Károly-díjak 2010. évi adományozásáról</i>	<i>41</i>
<i>Tájékoztató a 2010. évi "Főépítési Életmű Díj" és „Az Év Főépítésze Díj” átadásáról.....</i>	<i>42</i>
AKTUÁLIS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HÍREK.....	43
Aktuális híryanagyok	43
<i>Comenius Régió együttműködések partnerkereső szeminárium</i>	<i>43</i>
<i>Csúszásgátló útburkolati rendszer.....</i>	<i>44</i>
<i>LED a közvilágításban.....</i>	<i>44</i>

JOGÉRTELMEZÉS

Az Alkotmánybíróság önkormányzatokat érintő döntései

A helyi önkormányzat nem egészítheti ki a gyülekezési jogról szóló törvényben meghatározott feltételrendszert [40/2010. (IV. 15.) AB határozat]

A helyi önkormányzat nem egészítheti ki a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvényben (a továbbiakban: Gyt.) meghatározott feltételrendszert. A politikai rendezvények - és más, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények - jogi feltételeinek szabályozására a Gyt. vagy más jogszabály nem ad jogalkotási felhatalmazást az önkormányzatnak.

Az indítványozó a fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) azon rendelkezések megsemmisítését kérte, melyek közterület-használati hozzájárulás beszerzését írják elő egyéb rendezvényekhez - ezek között politikai rendezvényekhez - kapcsolódó építmények, berendezések, valamint járművek parkolásnak nem minősülő elhelyezéséhez, közterületen.

Az Alkotmánybíróság a 4/2007. (II. 13.) AB határozatban állást foglalt arról, hogy Ör. rendelkezéseinek értelmében vett politikai rendezvények a gyülekezési jog körébe tartoznak. E határozatában kifejtette, hogy a helyi önkormányzat nem egészítheti ki a Gyt.-ben meghatározott feltételrendszert, mivel a politikai rendezvények - és más, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények - jogi feltételeinek szabályozására sem a Gyt., sem más jogszabály jogalkotási felhatalmazást nem ad, önálló szabályozási jogköre a helyi önkormányzatnak a gyülekezési jog, mint alapvető jog tekintetében pedig nincs. Az Ör. a kiállítás, vásár, piac, sport- és kulturális rendezvények, valamint mutatóványos tevékenységen kívüli, úgynevezett „egyéb rendezvényhez” kapcsolódó építmények, berendezések és ezzel összefüggő elkerített területek, valamint az ezekhez kapcsolódó ideiglenes parkolók létesítéséhez, elhelyezéséhez, fennmaradásához, illetve bármely közúti jármű - parkolásnak nem minősülő - „egyéb célú elhelyezéséhez” írja elő közterület-használati hozzájárulás beszerzését. Az Ör. szerint nincs szükség engedélyre, ha az „egyéb rendezvény”, illetve közúti jármű „egyéb célú elhelyezése” politikai rendezvénynek minősül.

Az Alkotmánybíróság szerint az Alkotmány értelmében vett gyülekezési jog nem csupán azokat a közterületen tartott rendezvényeket védi, amelyek közvetlenül politikainak minősülnek, hanem a gyülekezésnek minősülő egyéb, de nem közvetlenül politikai összejöveteleket is, amelyek célja a széles értelemben vett közügyek megvitatása. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy akkor, amikor abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy egy összejövetel gyülekezési jog gyakorlásának számít-e, annak van döntő jelentősége, hogy a rendezvény - irányultságát tekintve - jellemzően véleménynyilvánítás, közös cél érdekében nézetek kifejezésre juttatása, terjesztése, közéleti esemény, vagy pl. csak pusztán szórakozás. Véleménynyilvánításnak minősül, ha a rendezvényen meghatározott tartalmú közlést közvetítenek a résztvevőknek és másoknak, függetlenül attól, hogy ez közvetlenül politikai tartalmú-e. A gyülekezési jog védelme alatt állnak a csoportos közlés legkülönbözőbb, esetleg rendhagyó kifejezésformái is, mindaddig, amíg ezek a véleményformálást és véleménynyilvánítást szolgálják. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint kétségtelen, hogy az Ör. szerinti „politikai rendezvények” gyülekezésnek minősülnek. Nem zárható ki azonban az sem, hogy valamely csoportos összejövetel a jellegzetességeinél fogva az Alkotmány értelmében vett gyülekezésnek minősül, akkor is, ha a szóban lévő rendezvényhez járulékos tevékenységek kapcsolódnak. Valamely összejövetel gyülekezésnek minősítésénél nincs döntő jelentősége annak, hogy a résztvevők egy része nem a rendezvényszervezők szerinti

közös célja miatt érkezik a helyszínre, hanem más okból. Mindaddig, amíg a szervező és a résztvevők nem elhanyagolható része meghatározott közös véleménynyilvánítást céloz meg, nem mérlegelhető a terhükre a rendezvény minősítésénél az, hogy a rendezvényhez olyanok is csatlakoznak, akik ezt a célt nem tartják szem előtt. Éppen a nagyobb rendezvényeknél ténylegesen lehetetlen biztosítani, hogy valamennyi résztvevő vagy akár a résztvevők nagyobb része ugyanazt a véleményt közvetítse. Mindaddig, amíg a rendezvény véleményformáló, véleménynyilvánító jellege háttérbe nem szorul más tevékenység javára, a szóban lévő összejövétel egésze a gyülekezési jog védelme alatt áll.

Az Alkotmánybíróság következtetése szerint az Alktmány 62. §-a és a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvény tekintet nélkül arra, hogy az politikai vagy más, „egyéb” rendezvény, nem köthető közterület-használati hozzájáruláshoz. A helyi önkormányzat nem egészítheti ki a Gyt.-ben meghatározott feltételrendszert, a politikai rendezvények - és más, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények - jogi feltételeinek szabályozására a Gyt. vagy más jogszabály nem ad jogalkotási felhatalmazást az önkormányzatnak, önálló szabályozási jogköre a helyi önkormányzatnak a gyülekezési jog, mint alapvető jog tekintetében pedig nincs. Ezért az Alkotmánybíróság az Ör. kifogásolt szövegrészei alkotmányellenességét állapította meg.

*A fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásról
[55/2010. (V. 5.) AB határozat]*

Az Alkotmánybíróság a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásról szóló 2006. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Fmt.) 4. § (2)-(4) bekezdése és 5. §-ának (1) bekezdése alkotmányellenességét állapította meg, ezért azokat 2010. december 31-i hatállyal megsemmisítette

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Fmt. 4. § (2)-(4) bekezdésében és az 5. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésével átrendezte a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvénynek (a továbbiakban: Ötv.) a bevételek megosztására kialakított rendszerét.

Az Alkotmánybíróság az 1/1999. (II. 24.) AB határozatában rámutatott arra, hogy ha a törvényhozó valamely szabályozási tárgykörrel a minősített többséggel elfogadott törvényben rendelkezett, a minősített többségi eljárás alkotmányos követelmény a törvény módosításakor is. Ugyanakkor a 31/2001. (VII. 11.) AB határozatban kifejtette, hogy mindazokban az esetekben, amikor formálisan (szövegszerűen) nem egyértelmű a módosítás (kiegészítés, hatályon kívül helyezés) minden esetben vizsgálendő az is, hogy mi a kétharmados törvény által meghatározott szabályozási koncepció lényegi eleme, azaz érinti-e a lényeges normatartalmat az egyszerű szótöbbséggel megalkotott törvény. Az Ötv. 64. § (6) bekezdése felhatalmazza a törvényhozót arra, hogy a fővárosi és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásra nézve egyszerű többséggel elfogadott törvényben szabályokat állapítson meg. Az Alkotmánybíróság szerint e felhatalmazás arra terjed ki, hogy a bevételi források feladat- és hatáskörarányos megosztásának biztosítékeként normatív eljárásokat állapítson meg, a felhatalmazás nem teszi lehetővé a forrásmegosztás Ötv.-ben foglalt szabályainak módosítását. Az Ötv. 64. § (4) bekezdésének a) pontja alapján a fővárosi és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételi forrásnak minősül a magánszemélyek jövedelemadójából az állami költségvetésről szóló törvény alapján a települési önkormányzatokat megillető rész, ehhez képest a Fmt. 4. § (2) bekezdése alapján a személyi jövedelemadó bevételből a normatív hozzájárulások forrásául szolgáló rész a fővárosi és a kerületi önkormányzatokat önállóan és közvetlenül megillető bevétellé vált. Az Fmt. 4. § (3) bekezdése az Ötv. 64. § (4) bekezdés d) pontjában szabályozott helyi adóbevételek közül kiemelte a kerületi önkormányzat által beszedett adóbevételeket és a kerületi önkormányzatot

kizárólagosan megillető bevételként szabályozta azokat. Az Ötv. 64. § (4) bekezdés b) pontjában osztott bevételi forrásként szabályozott egyéb központi adók közül - Fmt. 4. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás következtében - ugyancsak a kerületi önkormányzatokat kizárólagosan megillető bevételi forrássá váltak a kerületi önkormányzatok által beszedett adók. Az Fmt. 4. § (4) bekezdése, mely szerint az állandó népességhez kapcsolódó normatív hozzájárulások 100%-ban a feladatot ellátó önkormányzatot illetik meg, az Ötv. 64. § (4) bekezdés c) pontjában szabályozott bevételei forrásokat vette ki az osztott bevételi források köréből, és egyúttal módosította az Ötv. 64/B. § a) pontját is. Az Fmt. 5. § (1) bekezdésében a törvényhozó döntötte el a feladatellátás arányait, az Ötv. rendelkezéseitől eltérően - némi korrekcióval, de a ténylegesen ellátott feladatok számbavétele nélkül - százalékos arányban rendeli a fővárosi és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételeket megosztani.

Az Alkotmánybíróság szerint a fővárosi önkormányzatok finanszírozási rendszerére vonatkozó szabályozás ilyen mértékű átalakítása az Ötv. fővárosi önkormányzatok gazdálkodására vonatkozó szabályozási koncepciójának lényegi átalakítását jelenti, így e szabályok elfogadására csak az Ötv. módosításával, az Alkotmány 44/C. §-ában szabályozott minősített többséggel kerülhetett volna sor. Mindezek alapján megállapította, hogy az Fmt. 4. § (2)-(4) bekezdése és 5. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azokat megsemmisítette. Tekintettel arra, hogy a fővárosi önkormányzat rendeletében szabályozta a 2010. évi forrásmegosztás rendjét, és a fővárosban működő önkormányzatok az Fmt. szabályait is figyelembe véve készítették el a 2010. évi költségvetésüket, az Alkotmánybíróság az Fmt. alkotmányellenesnek ítélt szabályait a költségvetési év végével, 2010. december 31.-ével semmisítette meg.

A közterület-használati díjról [106/2010. (VI. 10.) AB határozat]

A közterület-használat díjának alapvetően a közterület-használat értékét befolyásoló tényezőkhez (a terület nagysága, a településen belüli elhelyezkedése, a használat módja, időtartama, stb.) kell igazodnia. A közterület-használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében e tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek.

Az indítványozó a közterületek használatáról szóló önkormányzati rendeletben (a továbbiakban: Ör.) megállapított, a mozgóbóltra vonatkozó díjtétel alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság szerint az indítvány megalapozott.

A 120/2009. (XI. 20.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a közterület használatáért fizetendő díj a közterület használatának ellenértéke. Ennek megfelelően a közterület-használat díjának alapvetően a közterület-használat értékét befolyásoló tényezőkhez (a terület nagysága, a településen belüli elhelyezkedése, a használat módja, időtartama, stb.) kell igazodnia. A közterület-használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében e tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben az önkormányzat a közterület tényleges használatához képest jelentősen eltérő mértékben állapította meg a közterületi értékesítés után fizetendő közterület-használati díjat. A 38/1998. (IX. 23.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a közterület-használat díjának olyan szabályozása, amely a közterület-használat értékét meghatározó tényezők azonossága esetén, a szolgáltatástól független, annak értékét nem befolyásoló szempontok alapján kirívóan magas díjfizetési kötelezettséget ír elő egyes vállalkozókra és ezzel megkülönböztetést tesz a közterületet használó vállalkozók között, önkényes, ezért alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság a 21/2003. (IV. 18.) AB

határozatban megerősítette, hogy alkotmányosan nem indokolható az a szabályozás, amikor a közterület-használati díjat olyan szempontokra alapítják, amelyek a közterület használatával nincsenek összefüggésben, s ezzel a díj mértéke tekintetében nem releváns szempont alapján, önkényesen, ésszerű indok nélkül tesznek megkülönböztetést a közterületet azonos feltételek mellett használó kereskedelmi, vendéglátó-ipari közterület-használók között.

Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezése indokolatlanul tesz különbséget a közterületi értékesítést végzők között, ami így az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott diszkrimináció tilalmát sérti, ezért azt megsemmisítette.

Az alkalmi és mozgóárusításra vonatkozó díjtétel megállapításáról [141/2010. (VII. 8.) AB határozat, 139/2010. (VII. 8.) AB határozat]

A közterület-használat díjának olyan szabályozása, amely a közterület-használat értékét meghatározó tényezők azonossága esetén, a szolgáltatástól független, annak értékét nem befolyásoló szempontok alapján kirívóan magas díjfizetési kötelezettséget ír elő egyes vállalkozókra és ezzel megkülönböztetést tesz a közterületet használó vállalkozók között, önkényes, ezért alkotmányellenes

Az indítványozók az önkormányzatok közterületek használatáról szóló rendeleteiben (a továbbiakban: Ör.-ek) megállapított, az alkalmi és mozgóárusításra vonatkozó díjtétel alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól. Álláspontjuk szerint a támadott rendelkezéssel az önkormányzatok indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozzák a mozgóbolti tevékenységet végző piaci szereplőket a többi kereskedőhöz képest. A mozgóbolt vonatkozásában is alkalmazott, a mozgóárusításra meghatározott díj ugyanis többszöröse egy hasonló alapterületű üzlet, fülke, pavilon esetében fizetendő díjnak. Az Alkotmánybíróság szerint az indítványok megalapozottak.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában (9/1990. (IV. 25.) AB határozat, 21/1990. (X. 4.) AB határozat, 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, 35/1994. (VI. 24.) AB határozat) kifejtett álláspontja szerint a diszkrimináció tilalma elsősorban az alkotmányos alapjogok terén tett megkülönböztetésekre terjed ki. Abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem emberi jog vagy alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot is sérti. Az Alkotmánybíróság ez utóbbi körben viszont kizárólag akkor ítéli alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási körbe tartozó jogalanyok között.

Az Alkotmánybíróság a 9/1990. (IV. 25.) AB határozatában azt is kimondta: a megkülönböztetés tilalma nem jelenti azt, hogy minden megkülönböztetés tilos. A hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelni és az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembe vételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztása szempontjait meghatározni. A 61/1992. (XI. 20.) AB határozatban és a 74/1995. (XII. 15.) AB határozatban kifejtette: a diszkrimináció tilalmából tehát nem következik az, hogy az állam – a különböző élethelyzetekben lévőkre – ne különböztethetne, feltéve, hogy ezzel az alkotmányos követelményeket nem sérti. Az Alkotmánybíróság szerint az állam joga – és bizonyos körben kötelezettsége is –, hogy a jogalkotás során figyelembe vegye az emberek között ténylegesen meglévő különbségeket. Az Alkotmánybíróság jelen esetben megállapította, hogy a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2. § 14. pontja alapján a közterületi

értékesítést végzők az adott szabályozás tekintetében homogén csoportot alkotnak. Mint ahogyan az Alkotmánybíróság a 38/1998. (IX. 23.) AB határozatban és a 120/2009. (XI. 20.) AB határozatban kimondta, a közterület használatáért fizetendő díj a közterület használatának ellenértéke. Ennek megfelelően a közterület-használat díjának alapvetően a közterület-használat értékét befolyásoló tényezőkhez (a terület nagysága, a településen belüli elhelyezkedése, a használat módja, időtartama stb.) kell igazodnia. A közterület-használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében e tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek. A közterület-használat díjának olyan szabályozása azonban, amely a közterület-használat értékét meghatározó tényezők azonossága esetén, a szolgáltatástól független, annak értékét nem befolyásoló szempontok alapján kirívóan magas díjfizetési kötelezettséget ír elő egyes vállalkozókra és ezzel megkülönböztetést tesz a közterületet használó vállalkozók között, önkényes, ezért alkotmányellenes.

Az Alkotmánybíróság szerint jelen ügyben az önkormányzatok a közterület tényleges használatához képest jelentősen eltérő mértékben állapították meg a közterületi értékesítés után fizetendő közterület-használati díjat. Az ugyanolyan nagyságú helyet elfoglaló mozgóárus (mozgóbolt) egy napi/kb. három napi közterület-használatáért kell megközelítőleg ugyanannyit fizetni, mint egy üzlet, pavilon, stb. három havi/egy havi közterület-használatáért. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör.-ek a mozgóbolti tevékenységre megállapított díjjal ésszerű indok nélkül tesznek aránytalanul nagy különbséget a közterületen értékesítést végzők között, ami így az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott diszkrimináció tilalmát sérti, ezért a támadott rendelkezéseket megsemmisítette.

A külterületi útépitési hozzájárulásról [107/2010. (VI. 10.) AB határozat]

Az Ét. nem ad arra felhatalmazást a települési önkormányzat számára, hogy az ingatlan kiszolgáló úttal való érintettségén túl a hozzájárulási fizetési kötelezettség megállapítására további feltételeket állapítson meg.

Az indítványozó a külterületi útépitési hozzájárulásról szóló önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) támadott szakaszainak megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint a képviselő-testület az útépitési érdekeltségi hozzájárulás mértékét és a megfizetés módját csak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ét.) és a közúti közlekedésről szóló 1998. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) keretei között szabályozhatja, és az útépitési hozzájárulás kiszabásakor az ingatlantulajdonosok között nem tehet különbséget az ingatlan fekvése (a kiépített úttal közvetlenül, illetve nem közvetlenül érintett), az ingatlanok mérete, a tulajdonosok lakóhelye (helyi, illetve vidéken lakóhellyel rendelkezők) szerint. Véleménye szerint az Ét. és a Kkt. értelmében az útépitési hozzájárulást csak a közút mentén ingatlannal rendelkező személyekre lehet kivetni. Az Alkotmánybíróság szerint az indítvány megalapozott.

Megállapította, hogy a képviselő-testület az Ör.-t az Ét. 28. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján alkotta meg. Az Ét. 28. § (2) bekezdése általános felhatalmazást ad arra, ha a helyi közutat, illetőleg közművet a települési önkormányzat létesíti, annak költségét részben vagy egészben az érintett ingatlanok tulajdonosaira háríthatja. A 431/B/2003. AB határozatában rámutatott arra, hogy az Ét. 28. § (2) bekezdése a költségek áthárítását nem köti feltételekhez, törvényi felhatalmazás alapján a költségek áthárítása történik a közművesítési hozzájárulás fizetési kötelezettségének a megállapításával.

Az Alkotmánybíróság szerint az Ét. 28. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat a kiszolgáló út megvalósítását követően, annak költségét részben vagy egészben a kiszolgáló úttal közvetlenül érintett ingatlantulajdonosokra átháríthatja. Az Ét. nem ad arra felhatalmazást a települési önkormányzat számára, hogy az ingatlan kiszolgáló úttal való érintettségén túl a hozzájárulási fizetési kötelezettség megállapítására további feltételeket állapítson meg, s így az egy ingatlanra eső költség nagyságát olyan, az ingatlan forgalmi értékét befolyásoló tényezőtől (a megépített kiszolgáló úttal való érintettség) független további feltételhez kösse, mint az ingatlan nagysága, vagy a tulajdonos lakóhelye. Az Ét. abban a vonatkozásban sem tartalmaz felhatalmazást, hogy a települési önkormányzat az ingatlan művelési ágához kösse a fizetendő hozzájárulás mértékét. Rámutatott továbbá arra, hogy a hozzájárulás átháríthatósága szempontjából kiszolgáló úton csak az érintett ingatlannal határos, másképpen az ingatlannal közvetlenül érintett utat kell érteni. Az Ét. nem tartalmaz törvényi felhatalmazást arra vonatkozóan, hogy a 28. § (2) bekezdésében foglaltakon túl a települési önkormányzat olyan ingatlanok vonatkozásában is átháríthassa az útépités költségét részben vagy egészben, amely a megépített úton túl még további út, utak használatával közelíthető meg (kiszolgáló úttal közvetlenül nem érintett ingatlanok).

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – törvényi felhatalmazás hiányában – az ingatlanokként fizetendő hozzájárulás mértéke megállapítása hátrányos megkülönböztetést eredményez a kiszolgáló úttal érintett ingatlantulajdonosok között, sérti az egyenlő méltóságú személyként való kezelés alkotmányos követelményét, így ellentétes az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésének rendelkezésével, továbbá a támadott szakaszok ellentétesek az Ét. 28. § (2) bekezdésének rendelkezésével, így azok sértik az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, ezért azokat megsemmisítette.

Az átmeneti segélyről [135/2010. (VII. 8.) AB határozat]

Az Ör. támadott rendelkezése a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 45. § (2) bekezdésébe ütközően tett különbséget az átmeneti segélyre jogosult hajléktalanok homogén csoportján belül, mivel ésszerű ok nélkül korlátozta az átmeneti segély igénybevételének lehetőségét

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzatnak a hajléktalanok pénzbeli szociális ellátásáról és a szociális ellátás egyes kérdéseiről szóló rendelete (a továbbiakban: Ör.) 2005. augusztus 31-ig hatályos rendelkezése alkotmányellenes volt, ezért az a jogerős bírósági ítélettel lezárt perben nem alkalmazható.

Az indítványozó által támadott Ör. rendelkezés szerint „[a] szociálisan rászoruló személyeknek – a rendeletben foglalt feltételek fennállása esetén – egy alkalommal csak egy jogcímen állapítható meg segély.” Alkotmányjogi panaszként előterjesztett indítványában azt kifogásolta, hogy az Ör. támadott szakasza értelmében csak egy jogcímen kaphat pénzbeli ellátást, így például a rendszeres szociális segély mellett nem kaphat átmeneti segélyt, holott arra az Sztv. értelmében jogosult lenne. Az Sztv. 45. § (2) bekezdése értelmében az átmeneti segély esetén az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet. Az Alkotmánybíróság szerint az Ör. – az alkotmányjogi panasszal érintett jogerős bírósági ítélet meghozatalakor hatályos – rendelkezése átvette majdnem szó szerint ugyanezt a rendelkezést, vagyis eszerint átmeneti szociális segélyt – a hajléktalanok lakhatásokhoz jutását támogató átmeneti segély kivételével – az a hajléktalan személy kaphatott, akinek a megélhetése más módon nem volt biztosított, mert nem volt jövedelme, vagy az egy főre

számított havi jövedelme nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegét, egyedül élő esetében annak 150 %-át.

Az Alkotmánybíróság következtetése szerint tehát az a hajléktalan kaphatott átmeneti segélyt, akinek bármilyen más forrásból származó olyan rendszeres jövedelme volt, ami nem haladta meg a nyugdíjminimumot, illetőleg annak 150 %-át. Az a hajléktalan viszont, akinek nem volt más jövedelme, csak rendszeres szociális segélyben részesült, akkor sem kaphatott átmeneti segélyt, ha a szociális segélyből származó bevétele mélyen alatta maradt ennek a jövedelemhatárnak. Az Alkotmánybíróság szerint ezért az Ör. támadott rendelkezése az Sztv. 45. § (2) bekezdésébe ütközően tett különbséget az átmeneti segélyre jogosult hajléktalanok homogén csoportján belül, mivel ésszerű ok nélkül korlátozta az átmeneti segély igénybevételének lehetőségét, így annak alkotmányellenességét állapította meg.

A meghatározott időre szóló adókedvezményről [136/2010. (VII. 8.) AB határozat]

A meghatározott időre szóló adókedvezménynek a határidőt megelőzően történő megvonása a jogállamiság részét képező jogbiztonság elvébe ütközik

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzat egyes helyi adókról szóló rendelete (a továbbiakban: Ör.) módosításáról szóló rendelete (a továbbiakban: Örm.) 2006. január 1. és 2007. június 30. között alkotmányellenes volt, továbbá a megsemmisítésre irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszüntette.

Az indítványozó alkotmánysértőnek találta az Örm.-t, amely hatályon kívül helyezte az Ör. azon szakaszát, amely öt éves időtartamra, 2002. július 1-jétől 2007. június 30-ig 50 %-os telekadó-mentességet biztosított az önkormányzat meghatározott területén. Álláspontja szerint az Örm. a telekadóra vonatkozó adómentességet az Ör. által meghatározott időpont előtt szüntette meg, így az sérti a jogállamiság és jogbiztonság követelményét.

Az Alkotmánybíróság 61/1992. (XI. 20.) AB határozatában kifejtette, hogy az adókedvezményekre senkinek nincsen az Alkotmányon alapuló alanyi joga; az adókedvezmények megadása a jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik, önmagában alkotmányossági problémát nem jelent. A 9/1994. (II. 25.) AB határozat szerint azonban az államnak jogában áll a korábban biztosított adókedvezmények mértékét, alkalmazási körét, igénybevételi lehetőségének időtartamát a jövőre nézve korlátozni, sőt e kedvezményeket meg is szüntetni. Az Alkotmánybíróság jelen eljárásában megállapította, hogy az Örm. 2006. január 1-jén lépett hatályba, így a korábban biztosított kedvezmény megvonására az eredetileg meghatározott időpontot másfél évvel megelőzően került sor. A meghatározott időre szóló adókedvezménynek a határidőt megelőzően történő megvonása a jogállamiság részét képező jogbiztonság elvébe ütközik, tehát sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését. Ennek alapján állapította meg az Alkotmánybíróság az Örm. alkotmányellenességét.

Tekintettel arra, hogy az Örm. által hatályon kívül helyezett Ör.-beli rendelkezés által biztosított adókedvezmény mindössze 2007. június 30. napjáig terjedően érvényesült volna, az Örm. megsemmisítésére irányuló indítvány okafogyottá vált, ezért az Alkotmánybíróság az eljárást megszüntette.

A fizető parkolási rendszerről [137/2010. (VII. 8.) AB határozat]

Törvénynek kell szabályoznia nem csak a szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződés ellenszolgáltatásra vonatkozó elemét, de e szerződéses viszony lényeges elemén túl a közfeladat gazdája és a szolgáltatást nyújtó közötti szerződéses viszony lényeges elemeit is

Az Alkotmánybíróság az önkormányzat fizető parkolási rendszerről szóló rendelete (a továbbiakban: Ör.) alkotmányellenességét állapította meg.

Az Alkotmánybíróság 109/2009. (XI. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megállapította a közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 15. § (3) bekezdésének, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 63/A. § h) pontjának, valamint a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályáról szóló 24/2009. (V. 11.) fővárosi közgyűlési rendelet alkotmányellenességét.

Az Abh. a jövőre nézve és a jogalkotásra határidő tűzésével semmisítette meg a közútkezelőket parkolási díj és pótdíj szedésének elrendelésére felhatalmazó törvényi rendelkezéseket. A megsemmisítés okát a rendelkezés hiányosságaiban jelölte meg. A magánjogi keretek között nyújtott közszolgáltatások esetében a törvényi szabályozás a szükséges felhatalmazó jellegén túl garanciális jelentőségű is. A fogyasztók érdekeit a semleges törvényalkotó által megszabott törvényi keretek biztosíthatják csupán. Ezért az Abh. értelmében törvénynek kell szabályoznia nem csak a szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződés ellenszolgáltatásra vonatkozó elemét, de e szerződéses viszony lényeges elemén túl a közfeladat gazdája (a Kkt. alapján a közútkezelő önkormányzat képviselő testülete) és a szolgáltatást nyújtó, adott esetben gazdasági társaság közötti szerződéses viszony lényeges elemeit is. Ebben a törvényi keretben alkothat végrehajtási jellegű rendeletet az önkormányzat. Az Abh.-ban foglaltak törvényi konzekvenciáit vonta le időközben az Országgyűlés a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVI. törvényben, és a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, valamint a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVII. törvényben. Az Alkotmánybíróság szerint azonban az indítványok elbírálásának ideje alatt megszületett új törvényi – esetlegesen módosított önkormányzati – szabályozás nem befolyásolja az Ör.-rel szembeni alkotmányossági aggályokat.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen esetben az Ör. – az Abh.-ban vizsgált fővárosi közgyűlési rendelethez hasonlóan – nem rendelkezik megfelelő törvényi felhatalmazással, ezért utalva az Abh.-ban foglaltakra is, az Ör.-t egészében semmisítette meg.

***A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról
[151/2010. (VII. 14.) AB határozat]***

Az Ör. a törvényben foglalt kivételek körét szűkíti azzal, hogy a gazdálkodó szervezeteknek a hulladékkezelési közszolgáltatás kötelező igénybe vételétől való eltérést csak a „gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett szilárd hulladék” tekintetében engedi meg.

Az Alkotmánybíróság az önkormányzat települési szilárd hulladékgazdálkodással összefüggő önkormányzati feladatokról, különösen a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló rendelete (a továbbiakban: Ör.) indítvánnyal támadott szakaszai alkotmányellenességét állapította meg.

Az indítványozó szerint az Ör. rendelkezései a gazdálkodó szervezetek gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett hulladékának begyűjtése, kezelése tekintetében a

közszolgáltatás alóli mentesülés körét leszűkíti oly módon, hogy arra csak a „kizárólag gazdasági tevékenységgel” összefüggésben keletkezett hulladék esetében ad lehetőséget. Annak meghatározását pedig, hogy mely hulladék nem tartozik ebbe a körbe, a rendelet példálózó jellegű felsorolásban rögzíti. Jogsértőnek tartja továbbá azt is, hogy az önkormányzat túlerjeszkedett a rendeletalkotási felhatalmazáson, mivel a „kizárólag gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett hulladék” fogalmát kísérli meg meghatározni, illetve értelmezni. Az Alkotmánybíróság szerint az indítvány megalapozott.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 12. § (1) bekezdése szerint a felhasználó köteles a szervezett hulladékbegyűjtést - ideértve a szelektív hulladékbegyűjtési rendszereket is - igénybe venni. E kötelezettség alól a Hgt. 12. § (2) bekezdése alapján azok a gazdálkodó szervezetek mentesülhetnek, amelyek a hulladék kezeléséről a hulladék termelőjére vonatkozó szabályok szerint gondoskodnak. A törvény 13. § (1)-(2) bekezdései értelmében a hulladék termelője, birtokosa a tevékenysége gyakorlása során keletkező, illetőleg más módon a birtokába kerülő hulladékot köteles gyűjteni, továbbá hasznosításáról vagy ártalmatlanításáról gondoskodni. A hasznosítási vagy ártalmatlanítási kötelezettséget vagy saját maga teljesíti a jogszabályokban meghatározott feltételekkel, megfelelő hasznosító vagy ártalmatlanító eljárás, berendezés, létesítmény alkalmazásával, vagy az erre feljogosított és engedéllyel rendelkező kezelőnek történő átadással, a kezelés költségeinek megfizetésével oldja meg. A Hgt. 21. § (2) bekezdése alapján, ha a gazdálkodó szervezet a gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett települési hulladékának kezeléséről a Hgt. 13. §-ában foglaltaknak megfelelően nem gondoskodik, illetve ha működési helyén a közszolgáltatás keretében nyújtott települési hulladékkezelés - az illetékes felügyelőség által igazoltan - környezeti szempontból a Hgt. 13. §-ában meghatározottaknál lényegesen kedvezőbb megoldással történik, a gazdálkodó szervezet köteles a közszolgáltatást igénybe venni.

Az Alkotmánybíróság következtetése szerint a gazdálkodó szervezet gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett hulladéka tekintetében - függetlenül attól, hogy termelési vagy fogyasztási hulladékról van szó -, akkor nem köteles a közszolgáltatóval szerződést kötni, ha a települési szilárd hulladék hasznosítását vagy ártalmatlanítását saját maga teljesíti; vagy a hulladékot hasznosítás, ártalmatlanítás céljából átadja az arra feljogosított és engedéllyel rendelkező kezelőnek; illetve ha nem igazolható, hogy a közszolgáltatás keretében nyújtott hulladékkezelés a gazdasági társaság által választott megoldásnál lényegesen kedvezőbb módon történik. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. a törvényben foglalt kivételek körét szűkíti azzal, hogy a gazdálkodó szervezeteknek a hulladékkezelési közszolgáltatás kötelező igénybevételétől való eltérést csak a „gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett szilárd hulladék” tekintetében engedi meg. A „gazdasági tevékenységgel összefüggésben keletkezett szilárd hulladék” fogalmát az Ör. vizsgált rendelkezése közvetve definiálja is. A hulladék fogalmát a Hgt., valamint a hulladékok jegyzékéről szóló 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet határozza meg. A hulladék fogalmának eltérő meghatározására e jogszabályok a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek nem adnak felhatalmazást.

Mivel a Hgt. 23. §-a taxatív megározza, hogy a hulladékgazdálkodás körében mely tárgyköröket érintően alkothat a helyi önkormányzat rendeletet, így az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a képviselő-testület a jelen esetben túllépte rendeletalkotási hatáskörét, ezért az Ör. érintett szakaszait azok alkotmányellenességére hivatkozva megsemmisítette.

(Összeállította: Dr. Csukás- Novák Nóra, Belügyminisztérium Önkormányzati Főosztály)

A helyi önkormányzatok működését és feladatait érintő jogszabályok

Megújulás alatt a területi közigazgatás, új államtitkárság a területi közigazgatásért és választásokért

A Magyar Köztársaság Kormánya új struktúrát alakított ki, amelyben az egyes szakterületek szakmai irányítása jelenleg 8 tárca között oszlik meg, (a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2010. évi XLII. törvény) szemben a korábbi 13-mal. A korábbi Önkormányzati, Igazságügyi és Rendészeti, Szociális és Munkaügyi, Oktatási és Kulturális Minisztérium valamint a Miniszterelnöki Hivatal egyes feladatainak vonatkozásában a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium vált jogutóddá, így a területi közigazgatás-szervezésért és működtetéséért, a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzéséért, a területi közigazgatás fejlesztéséért illetve a választások és népszavazások lebonyolításáért való minisztériumi feladatokat - az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet - dr Szabó Erika, a terület közigazgatásért és választásokért felelős államtitkár irányítja.

A 2010. szeptember 1-jén létrejövő fővárosi és megyei közigazgatási hivatalokról, és a területi államigazgatást érintő átalakításról

A Kormány a lehető leghamarabb meg kívánta szüntetni azt a másfél éve fennálló alkotmányellenes helyzetet, amelynek eredményeként nem működnek a közigazgatási hivatalok és szünetel a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzése. Ezért az új Parlament az első között fogadta el az önkormányzati törvény módosítását, amelynek alapján a fővárosi, megyei közigazgatási hivatalok 2010. szeptember 1-jén újra megkezdhetik működésüket. Ezen felhatalmazás alapján a Kormány elfogadta a fővárosi, megyei közigazgatási hivatalokról szóló 214/2010. (VII. 9.) Korm. rendeletet.

A Kormányrendelet a fővárosi, megyei keretek között működő közigazgatási hivatalokra vonatkozó szervezeti és működési szabályokat tartalmazza. A helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzésének visszaállítása mellett a közigazgatási hivatalok erős jogosítványokat kapnak a területi államigazgatás vonatkozásában, melyek növelik a Kormány területi feladatai ellátásának hatékonyságát. A rendelet jogi lehetőséget teremt továbbá arra is, hogy a Kormány döntése alapján a jövőben - a jelenlegi szakigazgatási szerveken, azaz a Szociális és Gyámhivatalokon, az Állami Főépítési Irodán, és az Építésfelügyeleten kívül - bármely más területi államigazgatási szerv a közigazgatási hivatal szakigazgatási szervévé váljon. A szakigazgatási szervek és a közigazgatási hivatal egy költségvetési szervet képeznek és bár a szakigazgatási szervek teljes szakmai önállósággal gyakorolják hatásköreiket, a szakmai irányítást is az adott ágazati miniszter gyakorolja felettük, de a funkcionális feladatellátás közös szervezeten keresztül valósul meg.

A közigazgatási hivatali funkciók közül lényeges pl. a hivatalvezető véleményezési joga a területi államigazgatási szervek létesítését, vezetőinek kinevezését, a létszámát illetően. Bevezetésre kerül a Kormány előtt a területi államigazgatás helyzetéről és közigazgatási hivatal tevékenységéről szóló évenkénti beszámoló, amely a Kormány területi államigazgatást érintő döntéseinek szakmai alapjaként szolgálhat. Mindezek révén hatékonyabb, koordináltabb, ellenőrzöttebb és legfőképpen ügyfélközpontú valamint olcsóbb területi közigazgatás valósul meg.

Tekintettel arra, hogy a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzése 2010. szeptember 1-jétől helyreáll, így a képviselő-testület üléséről készült jegyzőkönyvet a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 17. § (2) bekezdése szerint, az ülést követő tizenöt napon belül a jegyző ismét köteles megküldeni a közigazgatási hivatal részére.

A 2011. január 1-jén létrejövő kormányhivatalok

A fővárosi, megyei közigazgatási hivatalok kialakítása mellett a Kormány kiemelt célkitűzése a közigazgatás hatékonyságának növelése is, amelynek egyik hangsúlyos eleme az összefogottabban és költségtakarékosan működő területi államigazgatás megteremtése. Az ésszerűsítés elengedhetetlen feltétele az, hogy a jelenleg szétagoltan működő területi államigazgatás egységesebb szervezeti kereteket kapjon. A területi államigazgatás mai állapotára jellemző a szervezeti túlburjánzás, valamint működés összehangolásának és ellenőrzésének alacsony szintje. Jelenleg 33 területi államigazgatási szerv működik, amely nemzetközi összehasonlításban is magas számot jelent. Mindemellett a területi államigazgatási szervek rendkívül különböző szervezeti struktúrában működnek, valamint egyenlőtlen az ágazati megoszlásuk is.

A területi államigazgatási szervek integrációját a Kormány a közigazgatási hivatalok bázisára építve kívánja megvalósítani, amelynek tervezése folyamatban van. A területi államigazgatási szervek integrációjára vonatkozó elképzelések szerint 2011. január 1-től olyan fővárosi és megyei kormányhivatalok jönnek létre, amelyekben - a jelenlegi szakigazgatási szervezetrendszer mintájára - a funkcionális feladatellátás egységesülhet, az integrálásra kerülő szervek szakmai autonómiája és az ágazati szakmai irányítás érintetlenül hagyásával.

További terveinkben ezen túl az integrált ügyfélközpontok létrehozása szerepel, ahol az ügyintézők a felálló kormányhivatalok ügyeiben fogadják az ügyfeleket. Célkitűzés, hogy - a területi államigazgatási szervek megyei integrációjával összefüggésben - olyan személyes ügyfélközpont rendszere jöjjön létre, amely az ügyfelek széles köre számára lehetővé teszi a hatósági ügyek lehető legszélesebb körének intézését vagy indítását. A személyes ügyfélközpontok létrejöttével a közigazgatás közel kerül az állampolgárok mindennapi életéhez, egyszerű megítélésű és könnyen elintézhető ügyek kulturált körülmények között és gyorsan lesznek megoldhatóak.

A hatósági eljárás egyszerűsítése

A Kormány célja, hogy a területi államigazgatási szervek 2011. január 1-i integrációjával szoros összefüggésben sor kerüljön a bürokratikus szabályozás felülvizsgálatára is. Ezt két lépésben tervezzük, rövidtávon – az érintettek széles körének bevonásával – az eljárásoknak a területi szervek összevonásából eredően szükséges módosítása mellett az ügyfelek és a hatóságok életét megkönnyítő változtatásokra fog javaslatot tenni. Többek között jelentősen csökkenne a hatóság által az ügyfeleknek és az ügyfelek által a hatóságoknak megküldendő hivatalos iratok számát, biztosításra kerülnek az ügyfélnek azon joga, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között maga választhassa meg azt, hogy hogyan – írásban, szóban vagy elektronikusan – kommunikál a hatóságokkal.

Az Államtitkárság hosszú távú célja a bürokrácia drasztikus egyszerűsítése, melynek legfontosabb elvei a következők:

- a hatósági eljárások túlszabályozottságának jelentős mérséklése az ügyféli jogok és a szolgáltató közigazgatás szemléletének csorbítása nélkül,
- az ügyfelekre háruló adminisztratív terhek további mérséklése úgy, hogy megmaradjon az ellenérdekű ügyfelek jóhiszemű érdekérvényesítésének, valamint a biztosítani kívánt közérdekek érvényesítésének az eszközrendszere,
- a hatóságok terheinek lehetőség szerinti mérséklése akkor, ha az biztosítható az ügyféli adminisztratív terhek növelése, a garanciális ügyféli jogok csorbítása nélkül,
- a hatóságnak és az ügyfeleknek az eljárás gyors, jogszerű, valamennyi jogosultságot és jogos érdekét, valamint védendő közérdeket megfelelően mérlegelő, költséghatékony és jóhiszemű lefolytatásáért való kölcsönös felelősségének megteremtése,
- az ügyfél választási lehetőségeinek kibővítése annak érdekében, hogy a jóhiszeműség keretei között maga választhassa meg a számára legkényelmesebb, legkisebb teherrel járó ügyintézési formát,
- az engedélyezéstől az ellenőrzésen és a bírságoláson keresztül a végrehajtásig a hatósági tevékenység magas színvonalú ellátása fenntarthatóságának biztosítása.

Választásokkal kapcsolatos feladatok

2010. október 3-án sor kerül a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására, valamint a települési kisebbségi önkormányzati testületek megválasztására is. A jelenleg folyamatban lévő választási eljárás még az országgyűlési választásnál is jelentősebb erőpróbát jelent az önkormányzatok apparátusa számára. A választási irodák törvényben rögzített feladata a választások előkészítése, szervezése, lebonyolítása, valamint a választópolgárok, jelöltek, jelölő szervezetek és a sajtó képviselőinek folyamatos tájékoztatása. A választás jelentős közérdeklődésre számot tartó esemény. Ezért az a választási szerv, amely nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően végzi munkáját, vagy nem nyújt megfelelő tájékoztatást a választópolgároknak, nem csak a saját, hanem a lebonyolításban részt vevő több tízezer ember munkájába vetett bizalmat, valamint a választást követően megalakuló demokratikus testületek legitimitását is veszélyezteti.

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium célja, hogy az Országos Választási Iroda, valamint a jogi és szervezési feladatokat ellátó Választási Főosztály útján biztosítsa a törvényességet és a lehető legteljesebb tájékoztatást nyújtsa az állampolgárok számára.

Az állampolgárok számára egyszerűbb, ésszerűbb, átlátható közigazgatás, azaz a „jó állam”

A Kormány alapvető szándéka a jó állam megteremtése, amelynek egyik eszköze a közigazgatás gyökeres reformja és a valódi szolgáltató állam létrehozása. Ezeket a szándékokat a kormányprogramban és a Nemzeti Együttműködés Programjában olvashatjuk: „A Közigazgatás rendszerét az ésszerűség útjára tereli és újra a közjó szolgálatába állítja” továbbá „a szétzilált és leépített közigazgatás nemcsak a mindennapi élet kerékkötője, de a gazdasági fellendülés akadálya is...” A célok azonban csak gyökeres paradigmaváltással valósíthatóak meg. Alapvető társadalmi igény, hogy a területi államigazgatás hatékonyan működjön. Olyan közigazgatást kell megteremteni, amelynek középpontjában az okmányok és okiratok helyett az állampolgárok és a vállalkozások, a bonyolult hatósági eljárások helyett a közigazgatási szolgáltatás, a valódi szolgáltató, a „jó állam” áll. A kormányzati célkitűzés

nem öncélú szervezetalakítás, mert az egységesen működő területi államigazgatás a szolgáltató közigazgatás iránti társadalmi igényt, az állampolgárok jogos elvárását szolgálja.

*(Dr. Szabó Erika, Területi közigazgatásért és választásokért felelős államtitkár
Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)*

Az elvi építési engedélyezési eljárásra vonatkozó jogszabályi változásokról

Az „egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról” szóló 2010. évi XC. törvény 75. §-a módosította az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (továbbiakban Étv.).

Az építésügyi hatósági eljárásfajták közül az elvi építési engedélyezésre vonatkozóan módosításra került az Étv. 35. § (1) bekezdése. A 2010. augusztus 28-tól hatályos szövegezés alapján „az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt elvi építési engedély kérhető az építés megvalósításához szükséges követelmények előzetes tisztázása céljából.” Ezzel egyidőben törlésre került az a törvényi felhatalmazás, amely lehetővé tette, hogy jogszabály az elvi építési engedély kérését kötelezővé tegye. A törvénymódosítás hatályba lépését követően tehát az ügyfél (építtető) saját elhatározásából kéri az elvi építési engedélyezési eljárás lefolytatását.

Ezzel összefüggésben a vonatkozó kormányrendeletek módosítása is megtörtént. A módosító jogszabály „az építési beruházások egyszerűsítése érdekében egyes kormányrendeletek módosításáról” szóló 228/2010. (VIII. 13.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezte az elvi építési engedély kérésének kötelezettségét tartalmazó további jogszabályhelyeket, úgymint:

– az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Kormányrendelet 25. § (2) bekezdését, valamint

– az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 29. § (8) bekezdését.

Tapasztalatunk szerint a helyi építési szabályzatokban gyakori – az egyes településrészekhez, rendeltetéshez, övezeti besoroláshoz, funkcióhoz vagy paraméterekhez kötöten – a tényleges engedélyeztetést megelőzően elvi építési engedélyezési eljárás lefolytatására (ún. „kétlépcsős eljárásra”) való kötelezés, ami 2010. augusztus 28-tól a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 1. § (2) bekezdése alapján jogszabályellenesnek minősül. Így az elvi építési engedélyezési eljárások lefolytatása egyes esetekben okafogyottá válik, az erre kötelezést előíró jogszabályhely pedig nem alkalmazható. Az egyértelmű jogszabályi környezet megteremtése érdekében szükséges soron kívül intézkedni a helyi szabályozás jogellenes rendelkezéseinek hatályon kívül helyezéséről.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az Étv. 9. § (10) bekezdésének aa) pontja lehetőséget ad arra, hogy a településrendezési eszköz módosítása a § (2)-(7) bekezdései szerinti véleményezési eljárás lefolytatása nélkül történjen meg, amennyiben az a magasabb szintű jogszabály rendelkezésével ellentétes rendelkezés, előírás hatályon kívül helyezése érdekében történik.

A fent megjelölt módosító jogszabályok teljes terjedelmükben a Magyar Közlöny 132. számában (2010. augusztus 13.) olvashatóak.

(Összeállította: Belügyminisztérium, Területrendezési és Építésügyi Helyettes Államtitkárság, Településrendezési Osztály Építésügyi Igazgatási Osztály)

A költségvetési működés szabályrendszerének az önkormányzatokat és költségvetési szerveiket is érintő 2010. évi változásai

Bevezetés

Az új pénzügyi kormányzat a megelőzőtől jelentős mértékben eltérő szabályrendszert tart megfelelőnek a költségvetési rendszer egésze, ennek részeként a költségvetési szervek működése, gazdálkodása tekintetében is. A szükségesnek ítélt változtatás első üteme 2010 nyarán megtörtént: augusztus 15-i hatálybalépéssel módosult az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: Áht. vagy államháztartási törvény), ennek végrehajtási rendelete, az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.), valamint hatályon kívül került a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló 2008. évi CV. tv. (a továbbiakban: Kt. vagy státustörvény). (A jelentősebb, átfogó közpénzügyi rendszer-módosításra csak megalapozott előkészítést követően, 2011. év során kerülhet sor.)

A módosítás alapvető irányai: a) az egyszerűsítés; b) a gazdálkodási szabályokban a költségvetési szervek önállóságának csökkentése, illetve a homogenizálás (a típusok szerinti heterogén szabályozás megszüntetése); c) a törvényi szabályozást nem feltétlenül igénylő rendelkezések (ilyenek pl. a költségvetési szervek feladatellátáshoz gyakorolt funkciók szerinti besorolása, vagy a bevételek tipizálása) rendeleti szintre tétele és d) az irányító szerv, az államháztartásért felelős miniszter, és néhány esetben a Kormány részére különleges jogosultságok megállapítása a költségvetés céljának megfelelő végrehajtásához kapcsolódóan (előirányzat-módosítás, többletbevétel felhasználása, többéves kötelezettségvállalás stb.).

Fenti módosításokhoz kapcsolódóan sor kerül(t) az alábbi változásokra is (ezekről jelen írásban nem ejtünk szót részletesen): - módosultak a státustörvény egyes, most eltörölt konstrukcióit alkalmazó törvények (felsőoktatási, kulturális, akadémiai, egészségügyi stb.); - módosításra kerül az államháztartási szakfeladatrend, mindenekelőtt a tevékenységtípusok számának csökkenése miatt. Ez az Ámr. módosításával jogszabályi szinten megtörtént, a részleteket miniszteri tájékoztató tartalmazza; - végül: módosításra kerül a kincstári számlavezetés és finanszírozás, a feladatfinanszírozási körbe tartozó előirányzatok felhasználása, valamint egyes államháztartási adatszolgáltatások rendjéről szóló 46/2009. (XII. 30.) PM rendelet, elsősorban a többletbevételek engedélyezésének eljárási kérdéseinek megállapítása miatt.

A státustörvény rendelkezéseinek, konstrukcióinak sorsa

A törvényi szintű módosítást az ún. „pénzügyi salátatörvény”, az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. tv., annak is a IV. Fejezete hajtotta végre. Fontos felhívni a figyelmet, hogy a fejezethez tartozó záró rendelkezéseket (kiemelt figyelemmel az átmeneti szabályokra) a törvény XIII. Fejezetének 135. §-a tartalmazza.

A törvény a státustörvényt oly módon helyezi hatályon kívül, hogy annak számtalan rendelkezését, konstrukcióját – mindenekelőtt a gazdálkodás tekintetében – eltörli (ld. 2.1. pont); másokat módosít, visszaállítva a törvényt megelőzően létező állapotot, illetve szigorúbban szabályoz (ld. 2.2. pont); a jogállásra vonatkozó szabályokat pedig beépíti az

államháztartási törvénybe (ld. 2.3. pont), a tevékenység szerint differenciált költségvetési szervi típusok helyett visszahoz egy homogén költségvetési szervi szabályrendszert (ld. 3. pont).

A törvényhez igazodó kormányrendeleti szintű módosítás teljes egészében az Ámr. módosításával történt meg. Mind az Áht., mind a Kt. végrehajtási szabályait a 226/2010. (VIII. 13.) Korm. rendelet tartalmazta.

Törlésre kerültek: a) a költségvetési szervi tevékenység státusztörvényben előírtak szerinti típusai (közhatalmi és közszolgáltató szervek: közintézmény, /vállalkozó/ közintézet, közüzem) és azok sajátos gazdálkodási szabályai; b) a státusztörvény által előírt új típusú éves költségvetés (benne: a kitűzött formátumú megvalósítási- és teljesítménytervek); c) a fejezetet irányító szervek Kt.-ban előírt bizonyos új kötelezettségei (pl. közfeladatnak megfelelő finanszírozási mód megválasztása); d) A jogi személyiségű szervezeti egység intézménye; e) az átalakítási, megszüntetési biztos intézménye; f) a költségvetési szerv vezetőjével szemben előírt általános követelmények (pályáztatás, felsőfokú végzettség, vezetési szervezési, pénzügyi-gazdasági végzettség, valamint szakmai vagy vezetői gyakorlat); ezeket az ágazati, foglalkoztatási jogszabályok tartalmazzák; g) a költségvetési szerv vezetésének megosztási lehetősége: több természetes személy között, illetve vezető testület létrehozásával. A felügyelő testület, pénzügyi megbízott konstrukciói; h) a feladatellátási megállapodás konstrukciója; i) az irányító szerv mögöttes helytállásának státusztörvényben meghatározott formája; j) A megelőlegezési, likviditási hitelfelvétel, az értékpapír-vásárlás, valamint a gazdálkodó szervezetnek visszatérítendő támogatás nyújtásának lehetősége valamennyi költségvetési szerv tekintetében; k) A fejlesztési hitelfelvétel, valamint a vállalkozó közintézet (és esetenként a közüzem) egyéb speciális jogosultságai: saját tulajdon, kötelező könyvvizsgáló, üzemgazdasági szemléletű könyvvizetés.

Módosításra kerültek (Áht.-ban és Ámr.-ben): a) a tevékenységtípusok: a négy típus (alap, kiegészítő, kisegítő és vállalkozási) lecsökkent két típusra (alap és vállalkozási); b) a többéves kötelezettségvállalás szabályai; c) az előirányzat-átcsoportosítás szabályai; d) a többletbevétel felhasználása szabályai; e) a maradvány-átcsoportosítás szabályai; f) a maradvány-felhasználás szabályai; g) a társadalmi szervezetek, (köz)alapítványok létrehozása, az azokhoz való csatlakozás szabályai; h) a jutalom előirányzat tervezésének és felhasználásának a szabályai; i) a kincstárnoki rendszer megszűnt és létrejött a költségvetési (fő)felügyelői rendszer,

A Kt.-ból az Áht.-ba, Ámr.-be kerültek át: a) a költségvetési szervek „életútja” (alapítása, nyilvántartása, átalakítása, megszüntetése szabályai); b) az irányításra (felügyeletre), irányító (felügyeleti, alapító) szervre vonatkozó szabályok; c) a feladatellátáshoz gyakorolt funkciók szerinti (új nevén a gazdálkodási jogkör szerinti) kategóriák: önállóan működő, illetve önállóan működő és gazdálkodó szervek; d) a közfeladatokat ellátó, illetve költségvetési szervi tulajdonban álló gazdálkodó szervezetekkel kapcsolatos szabályozás (formailag már korábban is az Áht.-ban volt).

A költségvetési szerv működési-gazdálkodási szabályainak összefoglalása (E helyütt elsősorban a törvényben rögzített, s az önkormányzati költségvetési szervekre vonatkozó szabályok jelennek meg, a cikk további részében találhatóak a releváns és kiemelendő kormányrendeleti szabályok.)

Ismérv	Szabály	Szabály helye az Áht.-ban
Tevékenység	<p>Alap és vállalkozási. (A kiegészítő és kiegészítő tevékenységek tekintetében az alaptevékenységre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a hatálybalépés után.)</p> <p>Vállalkozási maradvány után a társasági adó mértékével megegyező befizetési kötelezettség, ha nem forgatja vissza azt a szerv az alaptevékenység ellátására, fejlesztésére.</p>	<p>92. § (Ámr. 12. §)</p> <p>99. § (3)</p>
Irányítás	Az irányítási jogokkal felruházott szerv: helyi önkormányzati költségvetési szerveknél a képviselő-testület (közgyűlés).	2/A. §
Vezetés	Egyszemélyi (követelmények – eltérően a Kt. szabályozásától – csak a szaktörvényekben).	94. §
Működés forrása	Támogatás + bevétel. (A Kt. törvényi szintű szabályozása helyett – tartalmilag nem változó módon – ismét az Ámr. rendelkezik a költségvetési szervek forrásairól.)	(Ámr. 3/A. §)
Létszám-meghatározás	<p>Az önkormányzati költségvetési szerv létszámát az önkormányzat a költségvetési rendeletében állapítja meg.</p> <p>A megállapított létszámot a szerv nem lépheti túl saját hatáskörben (lefelé eltérhet).</p>	98. §
Személyi juttatás egyes elemeinek tervezése és felhasználása	A tervezhető és kifizethető jutalom mértékét az önkormányzat költségvetési rendelete rögzíti. Céljuttatás a köztisztviselői és a kormánytisztviselői törvény hatálya alá tartozó szerveknél tervezhető (az önkormányzat költségvetési rendeletében meghatározott mértékben), Kereset-kiegészítés a közalkalmazotti törvény hatálya alá tartozóknál (költségvetési törvény szerint, 2010-ben legfeljebb 2%).	<p>100/E. §</p> <p>(Ámr. 86. § (2) és 90. § (5))</p> <p>(Ámr. 86. § (3) és (4))</p>
Előirányzat-átcsoportosítás	<p>Előirányzat-csoportok között az átcsoportosítás az irányító szerv hatásköre.</p> <p>Előirányzat-csoporton belül kiemelt előirányzatok között – ha kormányrendelet nem rendelkezik eltérően – saját hatáskörben hajtható végre az átcsoportosítás; a</p>	<p>100/A. § (1) a)</p> <p>100/A. § (1)</p>

	személyi juttatásra vonatkozó korláttal.	b) 100/A. § (2)
Gazdálkodási jogkör szerinti besorolás	Maradnak az önállóan működő (csak szakmai tevékenységet végez, a támogató funkciókat másik költségvetési szerv látja el számára) és önállóan működő és gazdálkodó kategóriák.	(Ámr. 8/A. és 100. §)
Befizetési kötelezettség	Ha a költségvetési szerv csak saját bevételből működik (nincs támogatása), akkor az irányító szerv előírhatja az önkormányzathoz történő befizetést.	99. § (1)
Többletbevétel	Felhasználását az irányító szerv engedélyezheti.	100/B. § (1) (Ámr. 59/A. §)
Társadalmi szervezet, köztestület, alapítvány létrehozása	Önkormányzati hivatal irányító szervei engedéllyel hozhat létre társadalmi szervezetet, illetve csatlakozhat hozzá.	100/H. § (1)
Gazdálkodó szervezetben való részvétel	Felelőssége maximum a vagyoni hozzájárulás mértékéig terjedhet, legalább többségi befolyással kell rendelkezni (nem változó szabály).	100/L. § (1)
Maradvány	Az irányító szerv jogosult dönteni az irányítása alá tartozó költségvetési szerv maradványának elvonandó és a költségvetési szerv által felhasználható összegéről.	24/B. § (8)
Éves költségvetés és beszámoló	A státusztörvény szerinti formában (megvalósítási terv, teljesítményterv stb.) nincs. Visszaáll a korábbiak szerinti kincstári és elemi költségvetés, valamint a költségvetési szervei beszámoló.	97. §, 100/J. §
Hitelfelvételi, értékpapír-vásárlási, saját gazdálkodó szervezet támogatási lehetőség	Megengedett.	100/G. § (1)
Saját vagyon	Nincs.	—
Mögöttes helytállás	Nincs.	—

Részjogkörű költségvetési egység	Nincs (de marad PM rendeletben a számlanyitási lehetőség szervezeti egységnek).	–
Könyvvizsgáló	Nincs.	–
Eredményszemléle tű könyvvezetés	Nincs.	–
Megszüntetési, átalakítási biztos	Nincs.	–

A legfontosabb törvényi átmeneti rendelkezések tartalma

Hatályát veszti a tevékenység szerinti besorolása a költségvetési szerveknek, az alapító okiratot külön emiatt nem kell módosítani. A hatálybalépés előtt megkötött kötelezettségvállalások, megindított gazdálkodási cselekmények esetében az Áht. és a Kt. e törvény hatálybalépését megelőző napon hatályos szabályait kell alkalmazni. Az új szerkezetű és tartalmú éves költségvetést – ide nem értve az önkormányzat által elfogadott éves költségvetési rendeletet, határozatot – a 2010. évre nem kell elkészíteni. A már elkészített éves költségvetések érvényüket veszítik.

Új feladatellátási megállapodás nem köthető, de a hatályos feladatellátási megállapodások érvényben maradnak. A hatálybalépés napján működő jogi személyiségű szervezeti egységekkel rendelkező költségvetési szerv létrehozásáról rendelkező jogszabályt (határozatot), valamint a költségvetési szerv alapító okiratát a hatálybalépéstől számított 60 napon belül módosítani kell. A kincstár a jogi személyiségű szervezeti egységet törli.

A hatálybalépést követően a jogi személyiségű szervezeti egység nem vállalhat kötelezettséget, a hatálybalépést megelőzően szerzett jogok, vállalt kötelezettségek a költségvetési szervet illetik meg és terhelik. Az új maradvány-elszámolási szabályokat első alkalommal a 2010. évről készített maradvány-elszámolás során kell alkalmazni.

A hatálybalépését megelőzően kiegészítő vagy kisegítő tevékenységként meghatározott tevékenységekre az alaptevékenység szabályait, vállalkozási tevékenységként meghatározott tevékenységekre a vállalkozási tevékenység szabályait kell alkalmazni, az alapító okiratot külön emiatt nem kell módosítani.

A többletbevételekre vonatkozó új előírásokat a 2010. év során e törvény hatálybalépése napján aktuális (módosított) bevételi előirányzatokon felüli, pénzügyileg még nem teljesült többletbevételekre kell alkalmazni.

A költségvetési szervekre vonatkozó egyes új előírások az Ámr.-ben

A költségvetési szervek és a fejezeti kezelésű előirányzatok többletbevételének felhasználhatóságával kapcsolatos törvényi előírás végrehajtását az Ámr. az irányító szervi hatáskörű előirányzat-módosítások szabályai között végzi el. A többletbevétel számításához az intézményi működési bevételek és a felhalmozási és tőke jellegű bevételek együttes összegét kell alapul venni, ide nem értve az átvett pénzeszközöket (tehát a támogatásértékű bevételek e tekintetben is támogatásnak és nem bevételnek számítanak). Az Ámr. alapján a

fenti tételek eredeti (vagy a bevételek elmaradása miatt csökkentett) előirányzatát meghaladóan pénzügyileg teljesült (számlára utalt, készpénzként befizetett stb.) összeg számít többletbevételnek. Az önkormányzati költségvetési szerv többletbevétele jóváhagyásának rendjét az irányító szerv határozza meg. Az irányító szerv döntéséig a többletbevétel nem használható fel, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bevételi előirányzat nem módosítható, kötelezettségvállaláshoz fedezetként nem köthető le, kifizetés annak terhére nem teljesíthető. Ha a többletbevétel felhasználását az irányító szerv nem engedélyezi, azt az irányító szerv részére be kell fizetni, és a befizetést – a 46/2009-es PM rendelet megváltozott szabályai alapján – az egyéb folyó kiadásokon belül a bevételek meghatározott köre utáni befizetések tételen el kell számolni. A többletbevétel felhasználásának engedélyezése esetén a bevételt a jellegének megfelelő bevételi – és az engedélyezett felhasználási célnak megfelelő – kiadási tételen kell elszámolni. Mindkét esetben az előirányzat-módosítás irányító szervi hatáskörben történik.

Kötelezettségvállalás, szakmai teljesítés igazolása, utalványozás

Az Ámr. V. fejezetébe számos pontosító rendelkezés (a kötelezettségvállaló személye, az ellenjegyzés konkrét módja, a kötelezettségvállalások nyilvántartásának és a kis összegű kötelezettségvállalások nyilvántartásának azonossága stb.) mellett több lényeges előírás is beemelésre került. A kötelezettségvállalások szabályainál meg kell említeni a körjegyzőségekre vonatkozó rendelkezést, ennek értelmében esetükben a körjegyző a kötelezettségvállaló. Nem volt indokolt továbbá a kincstári körön kívüli személyekkel szembeni fizetési kötelezettségekre korlátozni azt a szabályt, mely szerint nem szükséges előzetes kötelezettségvállalás és ellenjegyzés az olyan kifizetésekhez, amelyek alapját és feltételeit jogszabály, nemzetközi szerződés vagy jogerős bírói ítélet, hatósági határozat adja. Ugyanakkor ez a lehetőség csak törvény vagy az Ámr. eltérő rendelkezése hiányában alkalmazható.

A 2010. január 1-jétől hatályos Ámr. a kötelezettségvállalások ellenjegyzőire is képesítési követelményeket ír elő. Ugyanakkor a helyi önkormányzatok (helyi kisebbségi önkormányzatok) esetén a kötelezettségvállalás ellenjegyzésére külön törvény szerint a jegyző jogosult. A két jogszabályi rendelkezés közötti összhang megteremtése érdekében az Ámr. módosítása kimondja, hogy a kötelezettségvállalás ellenjegyzőjére vonatkozó képesítési követelményt a jegyző esetében nem kell alkalmazni. Amennyiben viszont a jegyző az ellenjegyzési jogát a polgármesteri hivatal alkalmazottjára átruházza, a megbízni kívánt személynek már meg kell felelnie az Ámr. előírásainak.

A szakmai teljesítés igazolása esetén a gyakorlatban problémát jelentett, hogy nem születik mindig egyedi kötelezettségvállalás dokumentuma, azonban a teljesítés igazolása szükséges (pl. közüzemi szolgáltatások díjai). Ilyen esetekre nézve az Ámr. módosítása lehetővé teszi, hogy a kötelezettségek előre meghatározott csoportjaira nézve is kijelölhetőek legyenek a szakmai teljesítés igazolására jogosult személyek. A kijelölésre a helyi önkormányzatok esetében – a kötelezettségvállaló polgármester helyett – ez a jegyző hatáskörébe fog tartozni.

Az utalványozás szabályai pontosításra kerültek, mivel a jogszabály korábbi megfogalmazásából nem volt egyértelmű, hogy az utalványozásra előírt bevételek esetén szükséges-e érvényesítés. Az új szabályok szerint érvényesítés csak a kiadások esetén kötelező, mivel bevételek leginkább a jogosság és az összegaszerűség tekintetében szorulnak vizsgálatra, ami elsősorban a szakmai teljesítés igazolójának feladata. Ha a költségvetési szerv a bevételek meghatározott körére ezt vizsgálat tárgyává kívánja tenni, előírhatja a bevételek

beszedéséhez a szakmai teljesítés igazolását. Ilyen esetben a bevétel utalványozására – amennyiben az utalványozás szükséges – csak a szakmai teljesítés igazolása után kerülhet sor.

Az Ámr. további szabályváltozásai

Az Áht. módosítása az Ámr. több fogalmát, definícióját, előírását törvényi szintre emelte, a kormányrendelet érintett részei így ugyancsak hatályukat veszítették. Tekintve, hogy az Ámr. záró rendelkezései alapján azt az Áht. előírásaival összhangban kell értelmezni, indokolatlan és szükségtelen lenne a kormányrendeletben megismételni pl. az előirányzat-módosítás, átcsoportosítás fogalmára vonatkozó előírást.

Az Ámr. módosítása szabályozza a gazdasági vezető képesítési követelményeit arra az esetre nézve, ha a könyvviteli szolgáltatási feladatokat a gazdasági vezető irányítása alá tartozó személy látja el. Ilyenkor – a gazdasági szervezettel nem rendelkező önállóan működő és gazdálkodó önkormányzati hivatalok kivételével (amelyek esetén a 17. § (4) bekezdése alapján a jegyző látja el a gazdasági vezető feladatait is) – a gazdasági vezetőnek a felsőoktatásban szerzett pénzügyi-számviteli végzettséggel kell rendelkeznie, mérlegképes képesítéssel, regisztrációval nem. Emellett kiegészült a rendelet a már alkalmazásban álló gazdasági vezetők képesítés alóli felmentési lehetőségével is (az Ámr. korábban csak a kinevezéskori felmentés szabályait tartalmazta). Az előírások értelmében felmentés abban az esetben adható, ha az adott személy a költségvetési szervnél legalább ötéves gazdasági vezetői gyakorlattal rendelkezik és vagy megkezdte az előírt végzettség (képesítés) megszerzéséhez szükséges a tanulmányait, vagy 2011. január 1-jétől számítva legkésőbb öt éven belül betölti a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt.

Az Áht. módosítása értelmében a kedvezményezettnek a továbbiakban nem kell sem hozzájáruló nyilatkozatot tennie köztartozásának vizsgálatához, sem pedig az egyes adó- és vámhatóságoktól igazolást kérnie, a támogató a folyósítást megelőzően elektronikus úton a kincstár, illetve az adóhatóságok tájékoztatása alapján ellenőrzi azt. Ennek megfelelően az Ámr. VII. fejezetében szűkítésre kerülnek a támogatások igénylőitől (pályázóktól) megkövetelt nyilatkozatok köre, egyszerűsítve mind a kedvezményezett mind a támogató eljárását. Ugyancsak a törvény írta elő a kedvezményezettek meghatározott adatainak közzétételét és ellenőrzéstűrési kötelezettségét a támogatások felhasználása vonatkozásában, így ezekről sem szükséges külön nyilatkozat csatolása.

A köztartozás-vizsgálat szabályai között kell megemlíteni, hogy az Áht. alapján a mentességnek csak a kifizetéskor kell fennállnia, tehát a támogatási szerződés megköthető (támogatói okirat kiadható) köztartozással rendelkező személy, szervezet esetében is. Ugyanakkor ettől a támogató el is térhet, előírva, hogy a támogatás igénylőjének sem lehet lejárt köztartozása. Az Áht. megváltozott szabályozása miatt ebben a tekintetben is szükséges volt a kormányrendeleti szabályok pontosítása. A támogatások visszafizetését garantáló biztosítékokra vonatkozó előírások ugyancsak módosultak, az új szabályok a magánszemélyeknek (egy vagy több részletben) utófinanszírozással nyújtott támogatások esetén megengedik, hogy a támogató eltekintsen a biztosíték nyújtása felől.

(Összeállította: Dr. Adorján Richárd, Dr. Kézdi Árpád és Dr. Makai Edit (Nemzetgazdasági Minisztérium))

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

Hazai pályázati közlemény

„Esélykülönbséget mérséklő kulturális vidékfejlesztés elősegítése” tárgykorben beérkezett pályázatok támogatásáról

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium kulturális államtitkára 2010. augusztus 23-án döntött az „Esélykülönbséget mérséklő kulturális vidékfejlesztés elősegítése” tárgykorben beérkezett pályázatok támogatásáról. A Közkincs-program keretében meghirdetett pályázat a kistérségi közművelődési referensek alkalmazását és kistérségi közkincs-kerekasztalok létrehozását, meglévők működésének támogatását teszi lehetővé. A pályázati kiírás két altémájára összesen 143 db pályázat érkezett 152.197.729 forint forrásigénnyel. A formailag érvényes pályázatok száma: 140 db, melyből 122 pályázat részesül a 77.8 millió forint összértékű támogatási forrásból. A támogatottakkal a pályázat lebonyolítója, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus köti meg a szerződést szeptember-október hónap folyamán.

A Kistérség-1, új referensek alkalmazása altéma alábbi sorrend szerinti pályázóinak támogatására abban az esetben nyílik lehetőség, amennyiben a nyertesek közül valamely pályázóval a támogatási szerződés megkötése meghiúsul, vagy a szerződéstől visszalép:

1. Közép-Magyarország: Kt1-13-006/km10 Gödöllői Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Kistérségi Társulása
2. Dél-Alföld: Kt1-4-10/da10 Szeghalom Kistérség Többcélú Társulás
3. Közép-Dunántúl: Kt1-19-01/kd10 Új Atlantisz Többcélú Kistérségi Társulás
4. Dél-Dunántúl: Kt1-02-001/dd10 Szigetvár-Dél-Zselic Többcélú Kistérségi Társulás
5. Észak-Alföld: Kt1-15-06/ea10 Nagyközségi Önkormányzat, Tuzsér
6. Nyugat-Dunántúl: Kt1-20-10/nyd10 Gelse Község Önkormányzata

A pályázat nyerteseinek listája megtekinthető a Nemzeti Erőforrás Minisztérium honlapján a Kultúra, Pályázatok, Közművelődési pályázatok, Pályázati eredmények rovatában (<http://www.nefmi.gov.hu/kultura/eredmenyek/palyazat>).

(Szócs Géza kultúráért felelős államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

Pályázat az Európa Tanács Táj Díjára történő felterjesztésre

A Vidékfejlesztési Minisztérium, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Belügyminisztérium által létrehozott Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Bizottság pályázatot írt ki az Európa Tanács Táj Díjára történő felterjesztésre. A nemzeti szintű tájdíj pályázat a hazánkban 2008-ban hatályba lépett Európai Táj Egyezménnyel összhangban került kiírásra.

A nemzeti szintű tájdíj pályázat célja, hogy az Európa Tanács 2011. évi tájdíj pályázatán az arra legérdemesebb és legesélyesebb pályamű vehessen részt hazánk képviseletében. A pályázat azonban messze túlmutat a magyarországi jelölt kiválasztásán. A 2008-ban

meghirdetett első nemzeti tájdíj pályázaton bebizonyosodott, hogy az elmúlt években számos olyan tájvédelmi-tájfejlesztési program valósult meg hazánkban, amely példaként szolgálhat mindazok számára, akik tevékenységükkel a magyar tájak állapotát befolyásolják. A nyertes pályázatok között várhatóan több olyan is lesz, amelyben a tájvédelmi-tájfejlesztési program egy település vagy nagyobb térség turisztikai adottságainak megőrzése, javítása érdekében valósult meg.

A pályázaton helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, valamint társadalmi szervezetek vehetnek részt. A fenti szervezetek közösen is adhatnak be pályázatot.

Azok a közösségek részesülnek díjazásban, amelyek olyan politikát vagy intézkedéseket valósítottak meg az érintett táj tervezésére, kezelésére, védelmére, amely tartósan hatékonynak bizonyult, és így példaként szolgálhat hazánk és Európa más országainak területi önkormányzatai számára.

Az adományozás általános feltételei és szempontjai: Az Európa Tanács Táj Díjára felterjesztésre csak az a pályázati program kerülhet, amelynek egésze vagy valamely szakasza már legalább 3 éve dokumentált módon befejeződött, és az eredmények a lakosság számára elérhetőek. Előnyt jelent, ha a program a dokumentált szakasszal nem zárul le, hanem az elért eredmények fenntartása, a táji változások nyomon követése és további tájvédelmi-tájfejlesztési tevékenységek a pályázat időpontjában is folyamatban vannak.

Egyéb, szakmai szempontok: - fenntartható területi fejlődés, - példamutatás, - közösségi részvétel, - a téma iránti fogékonyság növelése, oktatás, képzés, ismeretterjesztés, szemléletformálás, - komplexitás.

Az Európa Tanács Táj Díja adományozására kétevente kerül sor. A 2009-ben első alkalommal adományozott díjat Franciaország pályázata nyerte el (Parc de la Deûle, Lille Métropole). A következő díj adományozására 2011-ben kerül sor.

Az egyezményhez csatlakozott országok – így Magyarország is – az Európa Tanács Táj Díjáért az Európa Tanács által felkért tagokból álló szakértői bizottságnál folyamodhatnak. A magyar jelöltet az Európai Táj Egyezmény végrehajtásának elsőhelyi felelőse, a Vidékfejlesztési Minisztérium terjeszti fel, együttműködésben a tájegyezmény végrehajtásában közreműködő Nemzeti Erőforrás Minisztériummal, valamint a Belügyminisztériummal. Az angol vagy francia nyelvű pályázati anyagot az Európa Tanács titkárságához kell eljuttatni. A 2011. évi tájdíj adományozásával kapcsolatos pályázat felterjesztésének határideje 2010. december 31. A szakértői bizottság javaslata nyomán a Miniszteri Bizottság adományozza a díjat.

Az Európa Tanács Táj Díjának szabályairól szóló határozat lehetőség biztosít arra, hogy a csatlakozott országok a pályáztatást nemzeti szintű tájdíj adományozásával alapozzák meg. A magyar pályázó kiválasztása már 2009-ben is így került sor: a nemzeti szintű pályázat nyertese, a csákvári Pro Vértes Közalapítvány pályázata képviselte hazánkat a nemzetközi megmérettetésben.

Jelen pályázat a 2011. évi európai versenyen részt vevő magyar jelölt kiválasztását célozza. Az idei pályázat beadásának határideje 2010. október 15.

További információk: Az Európa Tanács Táj Díja adományozásának szabályairól szóló határozat (Resolution CM/Res(2008)3 on the Rules governing the Landscape Award of the Council of Europe) angol és magyar nyelven letölthető az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldaláról A nemzeti tájdíjra vonatkozó pályázati felhívás ugyanitt érhető el.

Az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldalának elérhetősége: www.termeszetvedelem.hu/tajegyezmeny

(Összeállította: dr. Kiss Gábor Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetügyi Államtitkárság, Környezet- és természetvédelmi Helyettes Államtitkárság, Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály)

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

Tájékoztató a 2009. évi hatósági statisztikáról

I. Bevezetés

A hatósági statisztikai adatgyűjtés

A Belügyminisztérium a hatósági statisztikai adatgyűjtést - az eljárási szabályok módosulása, a feladat- és hatáskörök, valamint a fórumrendszer megváltozása, az adatszolgáltatás- és feldolgozás szervezeti, személyi, technikai feltételeinek átmeneti hiánya miatt - 1990-től felfüggesztette. Időközben a jelzett problémák jó része megoldódott. Ezért a hatósági statisztikai adatgyűjtés újraindítására az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) keretében, 1996. január 1-től került sor. Az adatgyűjtés megszervezése a Belügyminisztérium megszűnésével az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium, majd az Önkormányzati Minisztérium feladata lett. (A 2010. évi adatgyűjtési feladatok – a kormányzati struktúraváltást követően – a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium feladatkörébe kerültek.)

A statisztikai adatgyűjtés az önkormányzatok teljes ügyiratforgalmára, illetve a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.), illetve ennek hatályba lépését megelőzően az 1957. évi IV. törvény hatálya alá tartozó, első fokú eljárásban intézett - államigazgatási és önkormányzati - hatósági ügyeire terjed ki.

A szabálysértési eljárás során hozott határozatok megfigyelése ennek megfelelően nem a hatósági, hanem - külön szabályozott rend szerint - a szabálysértési statisztikai rendszerben történik (A Belügyminisztérium megszűnésével a szabálysértési statisztikával kapcsolatos feladatok az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumhoz kerültek, a 2010. évi kormányváltást követően a szabálysértési statisztika ismét belügyi kompetenciába került).

Szintén nem tartoznak a hatósági statisztikai megfigyelés körébe a normatív államigazgatási aktusok (rendeletek, határozatok), az intézményirányító- és a szervezeten belüli konkrét aktusok, illetve azon cselekmények, amelyekben az önkormányzat nem hatóságként, hanem polgári jogi, munkajogi jogalanyként szerepel a jogviszonyban.

A hatósági statisztikai adatok gyűjtésének jogi alapját OSAP-ról szóló évenkénti kormányrendeletek alkották. Az adatgyűjtéseket tartalmazó legutolsó teljes jegyzéket a 2005.

évi OSAP-ról szóló 303/2004. (XI. 2.) Korm. rendelet tartalmazta, a későbbi évekre vonatkozó, az OSAP-ot meghatározó kormányrendeletek már csak a módosított és új adatgyűjtésekről szólnak.

(Az OSAP adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló, 2010. január 1. napján hatályba lépő 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendeletben jelennek meg – hosszú idő után – ismét egységre foglalva az adatgyűjtések.)

Az OSAP értelmében a hatósági statisztika adatszolgáltatói a helyi önkormányzatok, az adatszolgáltatás határideje a tárgyévet követő év január 31-e. (A körjegyzőséghez tartozó települések, illetve a társulások a székhely település KSH-kódján jelentenek.)

A 2009. évi adatgyűjtés gazdája – fentiekre figyelemmel – az Önkormányzati Minisztérium volt. Az adatszolgáltatás pontos tartalmát az Önkormányzati Minisztérium határozta meg.

Az adatszolgáltatás kiterjed az önkormányzatok ügyiratforgalmára, valamint a helyi önkormányzatoknál meghozott államigazgatási és önkormányzati hatósági döntések számára, típusára, ágazati besorolására és a velük kapcsolatos jogorvoslatok adataira.

Az önkormányzatok által szolgáltatott adatok megyénkénti összesítését az államigazgatási hivatalok, az országos összesítést az Önkormányzati Minisztérium végezte.

A hatósági eljárásokra vonatkozó adatok az ügyiratkezelésen alapulnak és az irattári tervben meghatározott ágazati besoroláshoz igazodnak (az önkormányzatok esetében ez a legutóbbi években a 12/2006. (XII. 18.) ÖTM rendeleten alapult).

Az önkormányzatoknál folyó hatósági eljárások általános jellemzői

Törvény vagy önkormányzati rendelet a helyi képviselő-testületet az ügyfeleket érintő egyedi ügyek, ún. önkormányzati hatósági ügyek intézésére kötelezheti. A határozat ellen önkormányzaton kívül más szervhez nem lehet fellebbezni, a határozat jogszabálysértő volta esetén az ügyfél bírósághoz fordulhat. A képviselő-testület az egyedi hatósági jogkört – amennyiben az önkormányzat rendelete lehetővé teszi – bizottságára vagy a polgármesterre ruházhatja át. Ilyenkor – mérlegelési kérdésekben is – a képviselő-testülethez lehet fellebbezni, majd ezt követően – jogszabálysértésre hivatkozva – a bírósághoz lehet keresetet benyújtani.

Az önkormányzati hatósági ügyektől – természetüket tekintve – eltérnek az államigazgatási hatósági ügyek. Ezeket az ügyeket országosan egységes módon kell intézni, az ügyek erősen kötődnek szakmai természetű mérlegeléshez. A határozat ellen benyújtott fellebbezés elbírálását a törvény az első fokon eljáró hatóságtól független felsőbb szervre bízta.

Az államigazgatási hatósági ügyek jelentős részének első fokú intézését a törvényalkotó az önkormányzatok jegyzőinek hatáskörébe, kivételes esetekben a polgármester vagy a hivatal ügyintézője döntési hatáskörébe adta. Az első fokú döntés elleni fellebbezést – mérlegelési és jogszabálysértési szempontok figyelembevételével – alapértelmezésben az államigazgatási hivatal bírálja el.

A polgármester – polgári védelmi, katasztrófa elhárítási ügyekben – bekapcsolódik a központi államigazgatási feladatok helyi megoldásába is.

Mindegyik hatósági ügyre egyaránt jellemző, hogy a követendő eljárási rendet, határidőket, illetve az eljárás egyéb vonatkozásait – az ügyfajta-ra vonatkozó esetleges speciális szabályok mellett – alapvetően az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.), illetve 2005. november 1. napján történt hatályba lépése óta a Ket. határozta meg.

II. Helyi (jegyzői) államigazgatási hatósági ügyintézés

2009. évben az önkormányzatoknál 9.776.797 (~10 millió) államigazgatási hatósági döntés született, mintegy 30 milliós (30.411.318) ügyiratforgalom mellett.

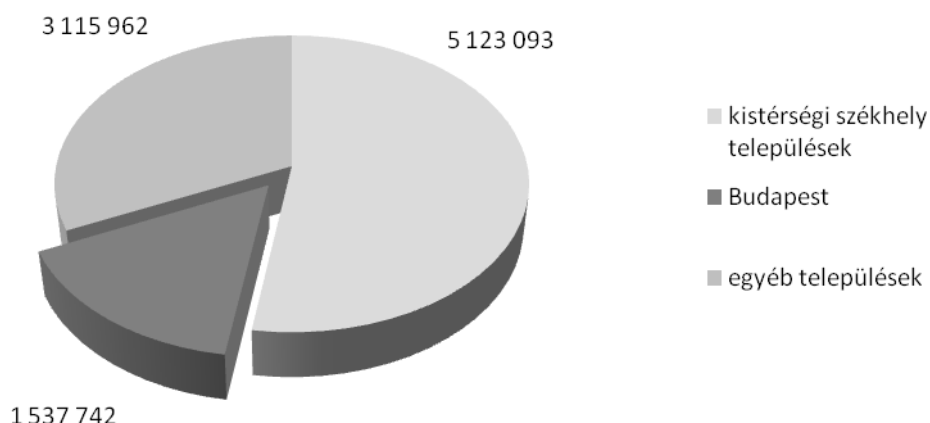
Egy éves összehasonlításban ez stagnálást jelent a döntések számát illetően (2008. évben a döntések száma 9.823.655), azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy 2002. évben az első fokú államigazgatási határozatok száma csak 5.997.189 volt, ezt követően évről-évre, dinamikusan 2005-re 9.126.095-re, 2007-re pedig kiugróan magasán, 10.935.947-en tetőzött.

Ha a döntések számának területi eloszlását vizsgáljuk, azt látjuk hogy az ügyek száma, illetve a lakosságszám szoros korrelációt mutat; a legtöbb ügyet Budapest illetékességi területén találjuk: 2006-ben az összes elsőfokú államigazgatási döntés mintegy 17,5%-át, 1.600.681 döntést hoztak meg a fővárosban. Jelentős még Pest és Somogy megyék részesedése is (7,3; illetve 7,1%), illetve Borsod-Abaúj-Zemplén megye is nagy, 6,6%-os részaránnyal képviselteti magát a statisztikákban.

Ez az arány a 2007. évre sem változott lényegesen, Budapest önkormányzatainál 1.736.921 államigazgatási hatósági hatáskörben hozott döntés született (15,88%), Pest megye részaránya továbbra is a második legmagasabb (9,43%), Bács-Kiskun megyében az összes döntés 7,25%-át hozták meg, Borsod-Abaúj-Zemplén megye pedig 6,94%-os aránnyal képviselteti magát a statisztikában.

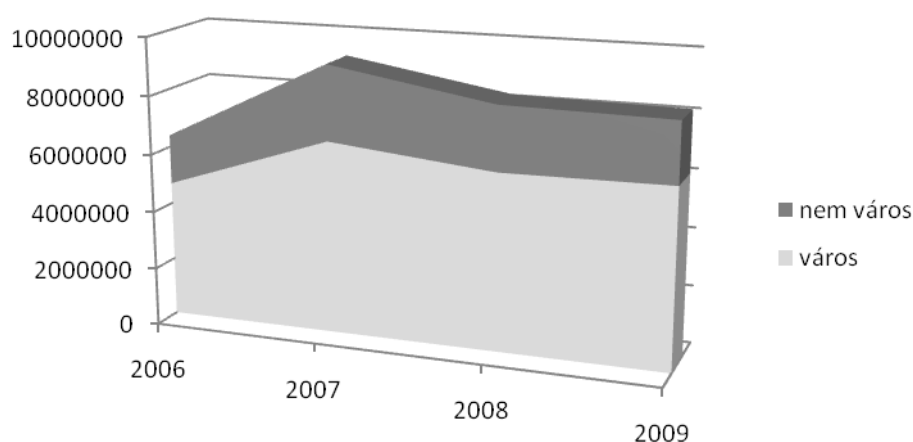
2008-ban is lényegében hasonló volt a helyzet, a főváros dominanciája megmaradt (15,5%), Pest megye 8,5%-kal, Bács-Kiskun 5,7%-kal, Borsod-Abaúj-Zemplén megye pedig 7,1%-kal jelenik meg.

2009-ben a főváros súlya változatlanul a legmagasabb volt (15,9%), és lakosságszámához igazodva szintén Pest megye követte (8,3%), azonban a sorban Baranya (7,4%) Borsod-Abaúj-Zemplént (7,3%) megelőzve végzett.

Az államigazgatási hatósági döntések számának megoszlása Budapest, a kistérségi székhely települések és az ország egyéb települései között (2009-es adatok)

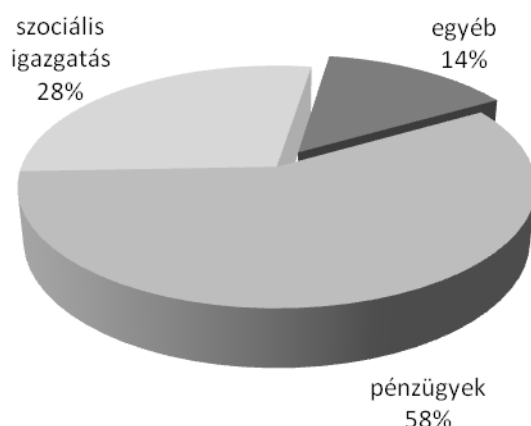
Mivel a kistérségi székhely településeken 2009-ben 5.123.093 hatósági döntést hoztak meg, ezért megállapítható, hogy a székhely településeken és Budapesten intézik az önkormányzatok az államigazgatási hatósági ügyek nagy részét, 68,3%-át (körülbelül kétharmadát).

A döntések száma és aránya a települések igazgatási rangja szerint 2006-2009. években

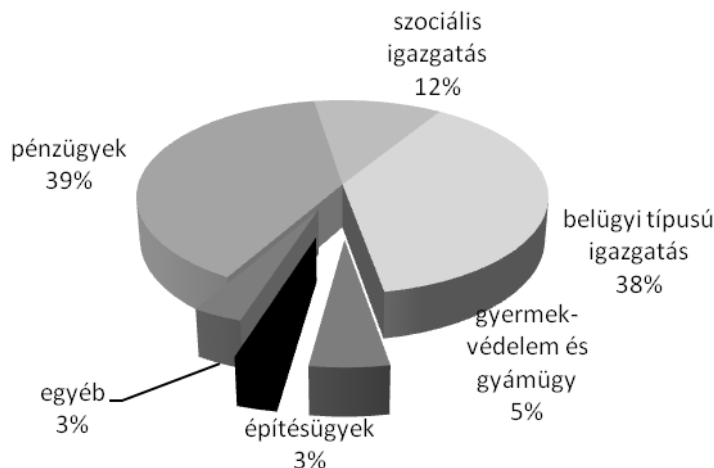
A jegyzői hatósági döntések nagy része – a hatósági statisztikai adatok alapján 2006-ban 73,5%-a, 2009-ben 74,76%-a, tehát nagyjából háromnegyede – a városoknál, megyei jogú városoknál (továbbiakban: város) született.

A döntések ágazatai megoszlását vizsgálva (a 2009. évi adatokat alapul véve) azt láthatjuk, hogy a községekben, nagyközségekben ellátott hatósági ügyek túlnyomó része két ágazatot érint, a 2.075.264 hatósági döntés nagy része (58%-a) pénzügyi (adóigazgatási) döntés volt; az eljárások valamivel több mint negyede (28%-a) pedig szociális ügy volt. Ennek megfelelően az összes többi ágazat részaránya együttesen is csak az ügyek 14%-át éri el.

Az államigazgatási hatósági ügyek ágazati megoszlása a községeknél, nagyközségeknél (2009.)

Az ügyek ágazati megoszlásának egyenetlensége arra vezethető vissza, hogy az elsőfokú államigazgatási hatósági feladatellátás egyes, nagy ügyszámot generáló ügyekben (pl. okmányirodai ügyek, építésügyek, szociális és gyámügyek) körzetesített és ennél fogva a hatáskört nem gyakorló településeken nem jelentkezik. (Mivel a feladatellátás körzetesítése nem a község/város törésponton történt, így a kapcsolódó ábrán az „egyéb” kategóriába sorolt döntések között így is található 96.948, elsősorban az okmányirodák által hozott, illetve 15.262 építésügyi ágazatot érintő döntés.)

Az államigazgatási hatósági ügyek ágazati megoszlása a városoknál (2009.)

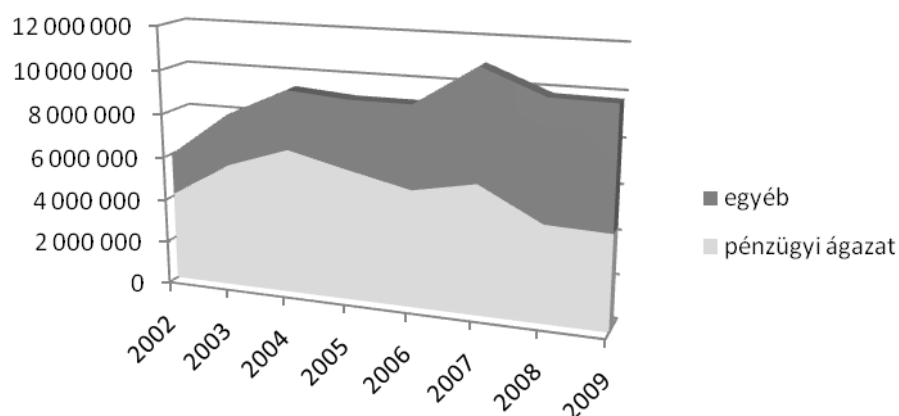
A városok esetében tehát azt láthatjuk, hogy bár a pénzügyi, illetve a szociális igazgatásban hozott döntések száma és aránya a községeknél megfigyelhetőekhez hasonlóan magas (39, illetve 12%), igen nagy súllyal jelennek meg a belügyi típusú ágazatban hozott döntések is (38%, ezek elsősorban az okmányirodai ügyek). Ezen felül jelentős a gyámhatósági döntések (5%), valamint az építésügyi igazgatás súlya is (3%). Az egyéb ágazatokban hozott döntések aránya csupán 3%.

Ágazati eloszlásukat tekintve 2006-ban az államigazgatási hatósági döntések 58,6%-át pénzügyi igazgatásban (52,7%-ot adóigazgatásban), 21,6%-át a belügyi igazgatás ügykategóriában adták ki.

2007-re az adóigazgatási ügyek súlya tovább nőtt, az összes döntés 53,56%-a, 5.857.635 határozat és végzés ebben az ügyszakban keletkezett. A kormányzati struktúra megváltozását az ügyiratkezelés és ezen keresztül a hatósági statisztika rendszere 2007-re követte, a belügyi igazgatási ágazat önkormányzati és területfejlesztési; igazságügyi és rendészeti igazgatásra változott, de lényegében ugyanezeket az ügyeket takarja. Ezen ágazat részaránya 2007-ben 25,76%-ra nőtt, a növekmény nagy részét az okmányirodai jellegű ügyek növekménye (vagy a fegyelmezettebb adatszolgáltatás) adta.

2008-ban a döntések nagy része (45%-a) továbbra is adóigazgatási ágazatban született, a belügyi ágazat helyébe lépő önkormányzati és területfejlesztési; igazságügyi és rendészeti igazgatás ágazat részaránya 31,4%. Ezen felül a szociális ágazat érdemel említést, 13,5% körüli aránnyal.

2009-re az arányokat tekintve minimális a változás: az adóigazgatási ágazat dominanciája és – kis eltéréssel, de – részaránya is megmaradt (44%), az okmányirodai ügyeket is magában foglaló önkormányzati és területfejlesztési; igazságügyi és rendészeti igazgatás ágazat 31,15%-os részesedéssel van jelen, és a szociális ágazatba tartozó ügyek aránya is csak nagyon kismértékben nőtt (13,5-ről 14,19%-ra). Ha visszatekintünk a 2002. évre, azt látjuk, hogy a pénzügyi igazgatás súlya akkor lényegesen nagyobb volt, 70,9%, a belügyi jellegű igazgatásé pedig lényegesen kisebb, 11,1%. A pénzügyi ágazatban bekövetkezett aránycsökkenésnek az az oka, hogy bár a döntések száma 4-6 millió körül mozgott évről évre, a többi ágazatban azonban az ügyek számának ennél sokkal nagyobb arányú emelkedése volt megfigyelhető.

Államigazgatási hatósági ügyek száma az önkormányzatoknál 2002-2009. között

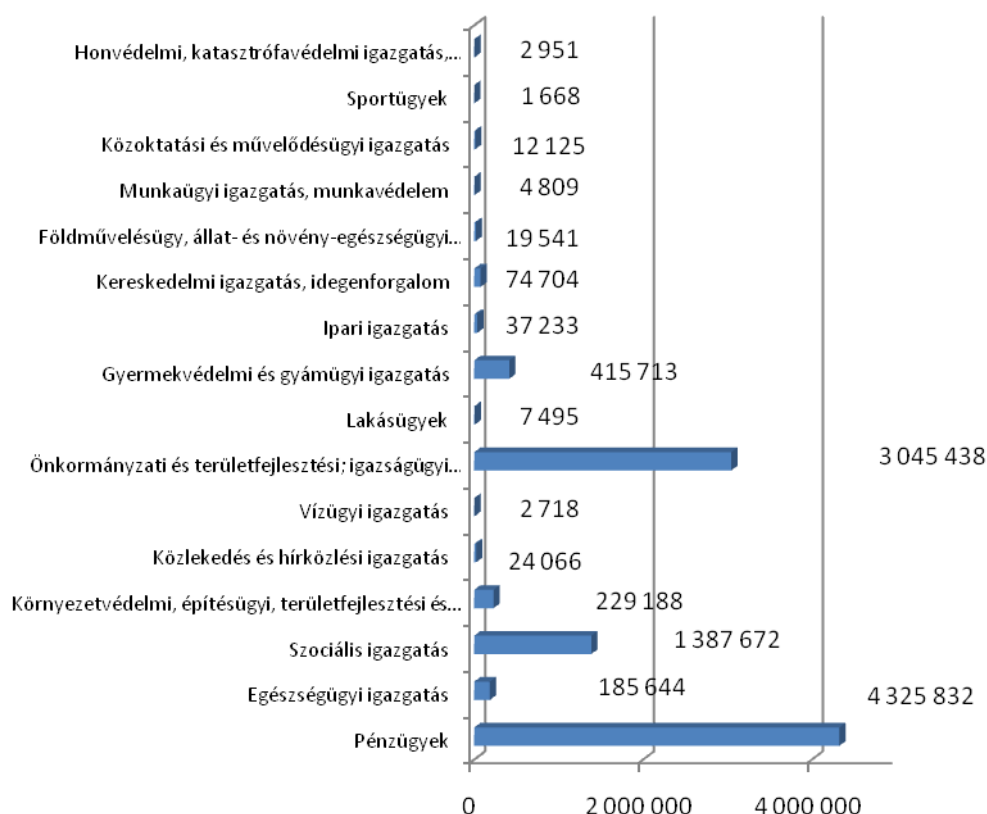
Az építésügyi igazgatásban született döntések száma 2002-2009. között nagyjából állandó volt, valamivel 200 ezer felett (2002. évben 213.690, 2006-ban 218.166, 2009-ben 209.244).

Tendenciózus változásokat az ipari, illetve a kereskedelmi igazgatás területén nem lehet kimutatni (a telepengedélyezési ügyeket is magába foglaló ipari igazgatási területen született

hatósági döntések száma 35 és 70 ezer között mozog, a kereskedelmi igazgatási ágazatban hozott döntések száma 60-80 ezer közötti).

A kereskedelmi igazgatási területen ugyanakkor a 2010. évben – tekintettel arra, hogy az engedélykötelezettség bizonyos területeken megszűnik és helyébe bejelentési kötelezettség lép – jelentős döntésszám-csökkenést prognosztizálunk.

Az államigazgatási hatósági döntések ágazati megoszlása az önkormányzatoknál (2009-es adatok)

A döntéshozók megoszlását dinamikájában vizsgálva azt látjuk, hogy 2002. évben a meghozott határozatok 89 %-át a (fő)jegyző, 9,9 %-át a polgármesteri hivatal ügyintézője, 1,1 %-át pedig a (fő)polgármester hozta meg.

2006-ban ugyanez az arányszám gyakorlatilag változatlan (89,4% a jegyzőnél, 9,7% az ügyintéző esetében és 0,9% a polgármester tekintetében). 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben ugyanez a helyzet, a jegyző, illetve az ügyintéző döntéshozatali aránya 2007-ben 92,08 és 7,3%, 2008-ban 92,25 és 7,3%, 2009-ben 92,2% és 7,08%.

Mindez a jegyző és apparátusa államigazgatási jellegű feladatokkal való nagyfokú leterheltségét mutatja.

2002-ben a határozatok 96,7 %-a érdemi döntést, 0,9 %-uk kiegészítő döntést, 2,3 %-uk pedig végrehajtási intézkedést tartalmazott.

A Ket. a hatósági döntéseket az Áe.-nél lényegesen szofisztikáltabb módon rendszerezi: a 2009-es adatok szerint a döntések 85,38%-a önálló határozat (ide nem értve a hatósági bizonyítványokat), mindössze 0,28%-uk egyezség jóváhagyását tartalmazó határozat, a végzések aránya 5,06%.

A 2008-as adatokhoz képest tehát (amikor a döntéseknek még 91,6%-a volt határozat) a határozatok arányának csökkenése figyelhető meg, ami vélhetően arra vezethető vissza, hogy a Ket. év közben (2009. október 1. napján) hatályba lépett módosítása nyomán a korábban „udvarias levélben” megvalósuló eljárási cselekmények jelentős része a továbbiakban végzés formában jelenik meg.

2002-ben az ügyek 91,8%-át intézték határidőn belül, 2006-re ez a mutató 95,35%-ra emelkedett, ami a határidők betartást illetően javulást mutat.

2002-ben a határidőn túl intézett ügyek 90,09 %-a, 2005-ben 89,9%-a a pénzügyi ágazatban halmozódott fel, ebből következően a többi ágazatban az ügyintézési határidők megtartása következetesnek tekinthető.

2002-ben a határidőn túl intézett ügyek 47,8 %-a Budapest kerületi polgármesteri hivatalainál jelentkezett. 2006-ban ugyanez az arány (miután évről évre folyamatosan csökkent) már „csak” 33,94%, ami azt jelenti, hogy a határidők betartásával leginkább hadilábon álló fővárosban lassan azért fokozódik az ügyintézési fegyelem – már ami a határidők megtartását illeti.

A határidők betartásával kapcsolatos hivatali fegyelem – vélelmezhetően a Ket. szigorúbb, feszebb szabályozásának is köszönhetően – 2007-re jelentős mértékben javult, az összes döntés 99,02%-a határidőn belül született, ami igen figyelemre méltó adat. Ez az arány a 2008. évben is megmaradt, 98,9%, sőt, 2009-re némileg még javult is (99,14%-ra).

A legtöbb határidőn túli döntés 2009-ben is adóigazgatási ágazatban született (44.064), azonban ez az ágazat túlsúlya miatt nem meglepő.

2003-ban a 8.056.773 első fokú államigazgatási határozat 0,59 %-át, 47,547 határozatot támadtak meg jogorvoslati kérelemmel. Ez az arány 2006-ra 0,77%-ra romlott, ami a nagyobb abszolút ügyszám miatt lényegesen több ügyet (69.840) is jelent. 2008. évben viszont jelentősen csökkent a megtámadott döntések száma, 20.014-re, ami az összes ügy 0,2%-át jelenti. 2009-ben még ennél is alacsonyabb számban éltek az ügyfelek jogorvoslattal, a megtámadott döntésen száma mindössze 16.410 (0,17%).

2002. évben a jogorvoslattal megtámadott első fokú döntések 67,46 %-át a döntést hozó szerv saját hatáskörében módosította vagy visszavonta. Ez a jelenség 2007-ben már nem figyelhető meg, az államigazgatási hatósági ügyekben hozott, megtámadott döntések számához képest a fellebbezés alapján módosított vagy visszavont elsőfokú döntések aránya már csak 14,83%-os, tehát az első fokú hatóságok inkább hagyatkoznak arra, hogy a felettes szervek foglaljanak állást a döntés jogszabályszerűsége tekintetében. Ennek oka az is lehet, hogy fokozottan bíznak a határozatok megalapozottságában, de szerepet játszhat az összes ügy számának nagymértékű, csaknem kétszeres emelkedése is 2002-höz képest (ugyanaz az arány 2009-ben 14,4%, tehát lényegében változatlan).

2009. évben az államigazgatási hivatal másodfokú eljárás keretében 67,6%-ban a határozatot helybenhagyta. 8,1%-ban a döntést megváltoztatta, 5,3%-ban a döntést megsemmisítette és az eljárást megszüntette, az esetek 18,75%-ában a döntést megsemmisítette és az eljáró szervet új eljárásra utasította. A fenti százalékos adatok 2002-2009. években néhány százaléknyi ingadozást leszámítva tendenciózusan nem változtak (természetesen korábban az államigazgatási hivatalok jogelődjeként a közigazgatási hivatalok jártak el).

A területi államigazgatási szervek 2009-ben folytatott másodfokú eljárásai során a határozatot helybenhagyták az esetek 65,8%-ában, az ügyek 14%-ában a döntést megváltoztatták, a döntést megsemmisítésére 6,4%-ban, a döntést megsemmisítésére és az eljáró szerv új eljárásra utasítására pedig 14%-ban került sor. Ezek az arányok évről évre jelentős ingadozást mutatnak, azonban az alacsony ügyszám miatt (79) következtetések levonására alkalmatlanok.

A 2009-os adatok, hasonlóan az önkormányzati hatósági ügyek esetében tapasztaltakhoz, a Ket. jogorvoslattal kapcsolatos új jogintézményeinek lassú meggyökerezését mutatják: határozat módosítására vagy visszavonására méltányossági eljárásban országosan összesen 180 esetben került sor. Újrafelvételi eljárásban ugyanez az adat szintén nem magas, mindössze 61.

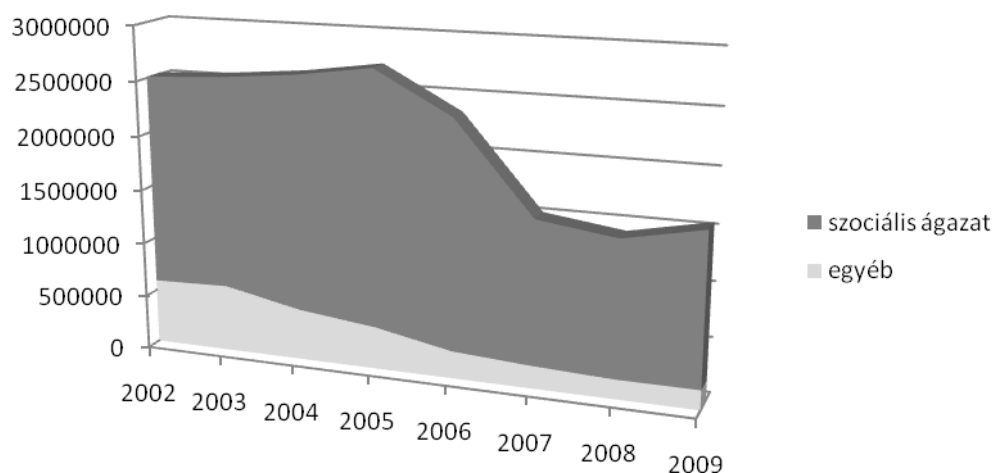
A jegyzők által hozott első fokú államigazgatási hatósági döntésekkel szemben benyújtott jogorvoslati kérelmeket – egyes ügytípusok kivételével – az államigazgatási hivatalok bírálják el. Azokban az ügyekben, amelyekben államigazgatási úton jogorvoslatnak nincs helye, az ügyfél közvetlenül a bírósághoz fordulhat (pl. birtokvédelem).

Ilyen ügyekben 2003. évben például országosan összesen 320 esetben kértek a bíróságtól jogorvoslatot. A bíróság 239 esetben (74,7 %) elutasította a keresetet, 36 esetben (11,3 %) megváltoztatta a határozatot, 20 ügyben (6,3 %) hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette, 25 esetben (7,8 %) hatályon kívül helyezte és az eljáró szervet új eljárásra utasította. Az arányok 2009-re más képet rajzolnak ki, a kereset elutasítására csak az esetek 64,3%-ában került sor. A bírósági eljárások száma nem változott jelentősen, bár ugyan például 2007-ben 525 esetben kellett az önkormányzatoknál született elsőfokú államigazgatási döntésekkel kapcsolatban állást foglalnia a bíróságoknak (ebben az adatban a Ket. 109. § (2) bekezdésének rendelkezéseire figyelemmel egyes végzések felülvizsgálata is megjelenik), de 2009-ben ugyanez az adat ismét csak 325 (vö. a 2003-nál tárgyalt 320 ügygel).

III. Az önkormányzati hatósági ügyek intézésének tapasztalatai

A 2002-2005. közötti időszakban az önkormányzati hatósági ügyek száma évről-évre lassú, de folyamatos emelkedést mutatott. A 2002. évi bázisadathoz képest (2.512.831) a 2005. évi adat (2.717.626) 8,15%-os emelkedést jelez. A 2006. év adatai azonban, ezzel szemben, az önkormányzati hatósági döntések számának jelentős, 2005-höz viszonyítva 13,9%-os csökkenését mutatják (2.339.844 döntés). Ez a tendencia 2007-re még fokozottabban jellemző, ebben az évben ugyanis a 2006-os adathoz képest is jelentős, 35,2 %-os csökkenés következett be, az önkormányzati hatósági döntések száma 1.516.586-ra csökkent. Ez nagyrészt annak a ténynek tudható be, hogy az egyes szociális igazgatási hatáskörök átstrukturálódásával az ágazatban az önkormányzatok jegyzői által hozott államigazgatási döntések száma a 2006. évi adathoz képest 557.774-el nőtt. 2008. évben a tendencia kisebb

léptékben ugyan, de tovább folytatódott, az önkormányzati hatósági ügyekben született döntések száma 1 419 771-re csökkent. A 2002. évi adatot bázisnak tekintve megállapítható, hogy 2008-ra az ügyek száma csaknem felével (43,5%-kal) lett kevesebb. A 2008. évi mélypont után 2009-ben ismét némi emelkedést mutatott a döntések száma, 1.564.135-re.

Az önkormányzati hatósági döntések száma 2002-2009. között

Az ügyszám az egyes megyékben nem mutat egyenletes eloszlást. 2002. évben például a megyénkénti átlagot (127.567 ügy) jóval meghaladóan Budapest Főváros kerületeiben 338.601 önkormányzati hatósági ügyben adtak ki határozatot. Kiemelkedően magas számban: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében: 290.939, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében: 242.118 és Pest megyében: 190.686 önkormányzati hatósági ügyben adtak ki első fokú döntést.

Ha a 2006. évi adatokat vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a megyénkénti átlag 116.992-re csökkent, az ügyszám ugyanakkor a fent említett megyékben 320.851, 271.831, illetve 231.776 és 175.877. A korábbi, kiugróan nagy ügyszámú megyékben történt csökkenés tehát nem arányos az összes ügyszám csökkenésével, ami azt jelenti, hogy az ügyek számának területi eloszlása a kiegyenlítődés irányába mutat.

2007-re, a fentiekre figyelemmel, a szociális ügyekben gyakorolt hatáskörök változása miatti ügyszám-csökkenés következtében a megyénkénti átlag 75.829-re csökkent. Továbbra is kiemelkedő a döntések száma Budapest főváros kerületeiben (227.039), Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (141.801), Hajdú-Bihar megyében (132.359), valamint Pest és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (120.018 illetve 119.970).

A 2008. évben bekövetkezett további csökkenés miatt a megyénkénti átlag 70.989-re esett vissza, a legnagyobb ügyszám továbbra is a fővárosban jelentkezik (213.359), és a korábbiakhoz hasonlóan Hajdú-Bihar (132.870) és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben (126.179).

2009-ben a megyénkénti átlag 78.206,8-re emelkedett, a legnagyobb döntésszám szintén Budapesten volt megfigyelhető (236.108). A többi megye súlyában sem tapasztalható változás, a döntések száma Hajdú-Bihar megyében (139.495) és Borsod-Abaúj-Zemplénben (135.391) volt a legmagasabb.

A jelentős területi kiegyensúlyozatlanság egyik fő oka (a megyék mérete közötti különbségeken kívül) abban keresendő, hogy – mint ahogy azt látni fogjuk – az önkormányzati hatósági ügyek legnagyobbbrészt még mindig a szociális ágazatba tartoznak, és ezek eloszlása az országban, a területi-társadalmi sajátosságok miatt nem egyenletes.

Ágazati eloszlásukat tekintve 2002-ben az önkormányzati hatósági határozatok 76 %-át szociális igazgatás, 16,61 %-át a gyermek és gyámügyi igazgatás ügykategóriában adták ki. A fennmaradó 7,39 % pénzügyi, egészségügyi, lakásügyi és egyéb hatáskörben került kiadásra. Ez az arány azonban 2006-ra jelentősen megváltozott: a szociális ágazat dominanciája tovább nőtt, 89,3%-ra, a gyámügyi ágazat pedig 4,7%-ra csökkent. A többi ágazat részaránya 1% körüli vagy az alatti.

2007. évben is hasonló arányok figyelhetők meg: a szociális ágazatban hozott döntések részaránya – a hatásköri átstrukturálódás ellenére – továbbra is jelentős (86,36%), a gyámügyi igazgatás 3,57%-os súllyal jelenik meg a döntések között, a többi ágazat súlya továbbra is elhanyagolható.

Ez a helyzet 2008-ra sem változott jelentősen, a szociális ágazat 87,46%-os súllyal szerepel a statisztikában, a gyámügyi igazgatásban hozott döntések pedig az összes döntés 3,2%-át adják. 2009-ben szinte százalékpontra megegyezően ugyanekkora adatot látunk, a szociális ágazat súlya 88,6%, a gyámügyé 3,2%.

A döntéshozók megoszlását tekintve a 2002. év adataihoz képest jelentősen nőtt a polgármester által meghozott első fokú önkormányzati hatósági határozatok aránya, mégpedig a képviselő-testület és annak bizottsága rovására. (2002-ben a határozatok 38,9 %-át a polgármester, 44 %-át a képviselő-testület (közgyűlés) bizottsága, 16,7 %-át a képviselő-testület, 0,4 %-át a részönkormányzat testülete hozta meg, ugyanezek az értékek a döntéshozók azonos sorrendjében 2005-ben 69,2%, 22,4%, 8,0% illetve 0,4%, 2006-ban 71,2 %, 20,9%, 7,6% és 0,2%, 2007-ben 69,2%, 20,9%, 9,5% illetve 0,44%, 2008-ban 70,9%, 19,9%, 8,82% és 0,32%, 2009-ben 69,6%, 21,3%, 8,7%, 0,3%).

Az önkormányzati hatósági ügyek esetében a képviselő-testületi döntéshozatal háttérbe szorulása vélhetően célszerűségi okokra vezethető vissza; az egyszemélyi döntéshozatalnak a testületivel szemben olyan vitathatatlan előnyei vannak (gyorsaság, hatékonyság), amelyek az érintett ügyszakokban igen nagy súllyal esnek latba.

Az önkormányzati hatósági ügyekben hozott döntések 98,27%-a határozat volt 2008. évben, ez 2009-re sem változott lényegesen (97,8%). A végzések arányának alacsonysága azzal indokolható, hogy az ügyek javarészt egyszerű jogi megítélésűek, eldöntésük egyszerű – ebből az is következik, hogy jogvitákra is kevés alapot szolgáltatnak.

Ennek megfelelően az önkormányzati hatósági ügyekben a végrehajtási intézkedés sem jellemző (szociális ügyben ez egyébként is nehezen volna értelmezhető), és a döntések 99,1% körüli arányban határidőn belül születtek.

2002-ben az önkormányzati hatósági ügyekben hozott határozatok 0,47%-át támadták meg az érdekeltek jogorvoslati kérelemmel. Ez a mutató 2006-ra sem változott érdemben (0,44%), és ez alól a tendencia alól a 2009. év sem kivétel (0,2%, de figyelemmel az ügyek számának jelentős csökkenésére is, kijelenthető, hogy a megtámadott döntések aránya gyakorlatilag évek óta változatlan, fél százalék alatti.

A jogorvoslattal 2002-ben megtámadott 11.928 határozatból a döntéshozó saját hatáskörében 3.449 határozatot módosított vagy visszavont. A fennmaradó határozatok 77,6 %-át a képviselő-testület másodfokú eljárása során helybenhagyta. A határozat megváltoztatására az esetek 21,5 %-ában került sor. A képviselő-testület a támadott határozatok 0,2 %-ánál a határozatot megsemmisítette és az eljárást megszüntette, 0,7 %-ánál pedig – a megsemmisítéssel egyidejűleg – az eljáró szervet új eljárásra utasította.

2006-ban, a saját hatáskörben nem orvosolt határozatok 92,1 %-át a képviselő-testület másodfokú eljárása során helybenhagyta. A határozat megváltoztatására az esetek 5,6 %-ában került sor. A képviselő-testület a támadott határozatok 0,04 %-ánál a határozatot megsemmisítette és az eljárást megszüntette, 2,4%-ánál pedig – a megsemmisítéssel egyidejűleg – az eljáró szervet új eljárásra utasította. Ezek az adatok azt jelzik, hogy az önkormányzati hatósági döntések megalapozottsága az itt vizsgált években javult.

Ha a 2007. év adatait vizsgáljuk, azt látjuk, hogy az arányok gyakorlatilag változatlanok, a képviselő-testület a saját hatáskörben nem orvosolt döntések 92,74%-át, hagyta helyben.

2008-ban ebben az arányban jelentős változás volt tapasztalható, a képviselő-testület másodfokú jogkörben a határozatok 25,64%-át megváltoztatta, a helybenhagyott határozatok aránya ezzel 73,56%-ra csökkent. Mivel azonban – fentiekre figyelemmel – a jogorvoslati kérelemmel támadott döntések száma alacsony, ezért az a változás csupán néhány száz (450) ügy kapcsán jelentkezett.

A 2008-ban látható „kitérő” után 2009-ben visszaállt a „régí rend”: a képviselő-testület által helyben hagyott döntések aránya ismét 90% feletti (93,56%).

Az adatok alapján megállapítható, hogy a Ket. egyes jogorvoslati újításai lassan nyernek teret a gyakorlati jogalkalmazás során (legalábbis ami az önkormányzati hatósági ügyeket illeti), 2008. évben méltányossági kérelem alapján a döntés módosítására mindössze 66 esetben került sor az országban. Újrafelvételi eljárásban ugyanezre mindössze 50 esetben került sor. Ezek a számok 2009-ben még alacsonyabbak voltak, mindössze 20 esetben módosította vagy vont vissza méltányossági jogkörben a hatóság a döntését, és újrafelvételi eljárásban is csak 55 ilyen döntés született. (A 2010-re vonatkozó adatsorokból a méltányossági döntés hiányozni is fog, tekintettel arra, hogy azt a Ket. novella megszüntette.)

A bírói felülvizsgálatot tekintve, a 2003. évben elbírált ügyekben a bíróság 584 esetben elutasította a keresetet (96,4 %, 2002-ben 55,9 %), 4 esetben megváltoztatta a határozatot (0,7 %), 2 esetben hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette (0,3 %), 16 esetben hatályon kívül helyezte és az eljáró szervet új eljárásra utasította (2,6 %). Érdekes jelenség, hogy az 584 elutasított keresetből 534 a közlekedési és hírközlési igazgatási ágazatra esett.

A bírósági eljárások eredményei arányukat tekintve romlottak 2006-ra: a kereset elutasítására az esetek 70%-ában, a határozat megváltoztatására 6,3%-ban, hatályon kívül helyezésre és az eljárást megszüntetésére 2,5%-ban, hatályon kívül helyezésére és az eljáró szerv új eljárásra utasítására 21,3%-ban került sor.

A 2007. évben a mutatók további romlása volt tapasztalható, a kereset elutasítására az esetek csak 58,9%-ában, a határozat hatályon kívül helyezésére és az eljáró szerv új eljárásra utasítására 30,36%-ban került sor. 2008-ban a kereset elutasítására az ügyek 16%-ában került sor, 75%-ban a határozatokat hatályon kívül helyezte a bíróság. 2009-ben fordított az arány, a

határozat helyben hagyására került sor az ügyek 75%-ában. Tekintettel azonban arra, hogy ezek mögött az arányok mögött 2009-ben mindösszesen 28 ítélet van, ezért ezeknél a döntéseknél tendenciákról nem lehet beszélni, ilyen alacsony esetszám esetén a pernyertességi mutatók nagyban függenek az egyes ügyek egyedi jellegzetességeitől.

A folyamatosan alacsony bírósági ügyszám arra utal, hogy az állampolgárok önkormányzati hatósági ügyekben – vagy a határozatok magalapozottsága, számukra kedvező volta, vagy a bírósági eljárások vélt vagy valós költségigénye miatt – nem igazán élnek a bírósági felülvizsgálat lehetőségével.

Az első fokon jogerőre emelkedett önkormányzati hatósági határozatok és a jogorvoslattal támadott döntések eredményességi mutatóit összevetve azt kell megállapítanunk, hogy az önkormányzatok önkormányzati hatósági ügyekben hozott határozatai alapvetően törvényesek, jól szolgálták az egyén és a helyi közösség érdekeit.

(Összeállította: dr. Gergényi Zoltán, Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Bemutatkozik a katasztrófavédelmi oktatási központ

A katasztrófák világszerte egyre nagyobb problémát jelentenek az emberiség számára. A lakosság számának növekedése, a gyors urbanizáció, az ipari fejlődés, az emberek és áruk folytonos áramlása és a mind gyakoribb természeti katasztrófák oda vezetnek, hogy egyre fokozódik a társadalom sebezhetősége. A katasztrófák elleni hatékony védekezés ma kiemelkedő jelentőséggel bír. A védekezésnek elengedhetetlen feltétele a jól felszerelt, fegyelmezett és a katasztrófák elhárítására kiképzett szakemberek gárdája, akiknek hazai képzésében intézményünk meghatározó szerepet vállal.

A Katasztrófavédelmi Oktatási Központ a katasztrófavédelmi törvény hatálybalépésével, az új katasztrófavédelmi szervezetrendszer 2000. január 1-jei létrehozásával együtt jött létre a Tűzvédelmi Kiképző Intézet, és a Polgári Védelmi Vezetőképző Intézet összevonásával.

Az intézmény a szakminiszter által alapított, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (továbbiakban: OKF) szakmai felügyelete alatt álló, a felnőttképzési törvényben meghatározott, iskolarendszeren kívüli szakmai képzést folytató tanintézet. Alaptevékenységként a tűzoltóság, a katasztrófavédelem és a polgári védelem szakembereinek képzését, továbbképzését végzi a vonatkozó jogszabályok alapján, és egyben országos vizsgaközponti tevékenységet is végez. Az előbbieken túl a tanintézet a polgári élet szereplői számára is kínál különböző képzési formákat.

A jogelődök, és a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ több mint 60 éve végzik a sokak által és sokszor méltatott képzési, kiképzési feladatokat.

Az iskolán a több évtized alatt felhalmozott szakmai tudás, a jelentős pedagógiai tapasztalat és a kialakult szellemiség hozzájárul ahhoz, hogy a magyar tűzoltóság, majd később a katasztrófavédelem tagjai jó felkészültséggel, szakmai hozzáértéssel és hivatástudatból eredő elkötelezettséggel teljesítsék szolgálatukat.

Elmondhatjuk, hogy az 1945 utáni tűzoltó tiszti generációk tagjai hosszabb rövidebb ideig megfordultak a tanintézetben, sőt állíthatjuk, hogy az elmúlt évtizedek alatt a tűzvédelem,

katasztrófavédelem, illetve polgári védelem területén dolgozó szakemberek döntő többsége is iskolánk falai közül került ki.

A patinás múlt azonban nem elegendő, a múltba tekintve nem oldódik meg a jelen problémája és nem lehet felkészülni a jövőre. A fenyegető veszélyek, mint kihívások hatására a katasztrófavédelmi, tűzvédelmi, és polgári védelmi szakterület szakmai tartalma folyamatosan változik, modernizálódik, a jogszabályi háttér dinamikusan újul.

A változásokat követve, a szakmai területek igénylik az alkalmazásképes tudással rendelkező szakemberek utánpótlását. Napjainkban jellemző a rendvédelmi szervezetek nyitottságának növekedése, így egyre több képzési formánk érhető el a civil területek, így az önkormányzatok számára is. Tanintézetünk rugalmasan, a változásokra érzékeny módon reagál az új kihívásokra, naprakészen kínál és szolgáltat.

Szolgáltat közvetlenül és közvetve az önkormányzatok felé is, hiszen a hivatásos önkormányzati tűzoltók, a köztisztviselői tűzoltók, vagy akár a különféle szintű katasztrófavédelmi, tűzvédelmi, polgári védelmi és védelemigazgatási tárgyú munkakörben foglalkoztatottak is szép számmal végezték és reményeink szerint végzik majd tanulmányaikat a Katasztrófavédelmi Oktatási Központban.

Az elmúlt időszak számos természeti eredetű veszélyhelyzetét figyelembe véve napjainkban a képzési formák közül az önkormányzatoknál a polgári védelmi területen tevékenykedők részére válik szükségessé a képzés a lakosság védelmének megvalósítása, az önkéntes védekezés szervezése, és az emberi életek, anyagi javak megóvása érdekében.

A tűzoltó és katasztrófavédelmi elméleti- és gyakorlati ismereteket, informatikai és tűzoltó technikai eszközök felhasználásával, jól képzett oktatógárda irányítása mellett sajátítják el a képzésben résztvevők. Tanintézetünk oktatói állománya az elmúlt években megfiatalodott, és a különböző szintű műszaki és humán felsőfokú intézményektől, és korábbi munkahelyekről magukkal hozott, legfrissebb ismeretekkel rendelkezik. Az idei Borsod-Abaúj-Zemplén megyei árvízi védekezésben több kollégánk, és a tűzoltó szervező szakos hallgatóink is részt vettek a helyszínen gyarapítva gyakorlati tapasztalataikat.

Intézményünk az évek során kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszer alakított ki. Hazánk Európai Unió tagsága óta az Európai Tűzoltóiskolák Szövetsége (EFSCA) tagjaként aktív tevékenységet folytatunk a szervezet munkájában. Kollégáink a külföldi társintézmények, szakkiállítások és gyártóművek látogatása során évről évre gyarapítják tapasztalataikat, és ismerkednek meg a legújabb szakmai témákkal, és technikai újdonságokkal.

Képzési tevékenységünket az MSZ EN 9001:2009 szabvány szerinti minőségirányítási rendszer szerint működtetjük, amely támogatja és magas szinten tartja szakmai tevékenységünket. A minőségügyi munka másik fontos pillére a felnőttképzési intézményi- és programakkreditáció (FAT), amely követelményeknek a KOK oktatási szakterülete a katasztrófa- és polgári védelmi oktatással is foglalkozó szervezetek közül egyedülként felel meg. Képzési programjaink megújultak, korszerű kompetencia alapú, moduláris rendszerű kialakításúak.

Tevékenységünket több telephelyen végezzük. Bázisként a budapesti, III. kerület, Laktanya utca 33. szám alatti objektum szolgál, ahol az elméleti képzés eszközrendszerén, 12 db tantermen túl számos szakfelszerelés, tűzoltó gépjármű, pszichikai gyakorló-pálya, illetve tűz-

szimulációs konténer is rendelkezésre áll, továbbá kollégiumi elhelyezést és étkezést is tudunk biztosítani a hallgatók részére. Az objektumban felújított, jól felszerelt tornaterem, sportpályák és kondicionáló termek biztosítják a fizikai állóképesség megőrzését.

A tanintézet péceli objektuma, a polgári védelem korábbi oktatási központja, tanfolyamok és rendezvények megtartására egyaránt alkalmas tantermekkel, számítógépes teremmel, oktatási kabinettel, kollégiumi szobákkal, étkezővel, színház teremmel rendelkezik.

Az állami tűzoltótiszt-képzés megindításakor az iskola a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság XI. kerületi Parancsnokságával közösen a Tas vezér utcai objektumban kapott helyet. Itt jelenleg tanfolyam jellegű oktatás folyik, melyhez helyben kollégiumi elhelyezést is biztosítunk.

Hatvan-Nagygyombosban, a tűzoltási és műszaki mentési gyakorlópályánkon kialakításra került egy, a szakmai és környezetvédelmi követelményeknek egyaránt megfelelő égető medence, ami szintén a gyakorlati oktatást segíti. A helyszíni oktatáshoz a feltételeket tanterem, pihenőhelyiség, és orvosi szoba biztosítja.

Hasonló feladatokat lát el a taksonyi gyakorlóterünk is. A Ferihegyi Repülőtéren egy használatból kivont utasszállító repülőgép áll rendelkezésre a gyakorlati tűzoltó képzés céljára.

Az oktatási központ a szűkös anyagi helyzetét a pályázati lehetőségek minél szélesebb körű kiaknázásával igyekszik javítani. A Honvédelmi Minisztérium Védelmi Hivatala által 2008-ban kiírt pályázaton 10 millió forintot nyertünk veszélyhelyzeti felderítő szaktanfolyami képzés fejlesztésére, és tanfolyamok szervezésére.

A tűzvédelmi törvény módosítása biztosította számunkra, hogy a biztosítók 1,5%-os hozzájárulása és a tűzvédelmi bírságbevételek alapján pályázat útján sikerült új tűzoltó járművekkel, felszerelésekkel és védőeszközökkel fejleszteni a szakképzésben alkalmazható eszközeinket.

Iskolánk munkáját közel félszáz gépjármű szolgálja ki, ezeken belül kiemelkedő jelentősége van az oktatást közvetlenül biztosító 17 speciális tűzoltó szernek (tűzoltó gépjármű). A színvonalas oktatás érdekében ennek a nagy értékű, költséges, egyben a kor színvonalán álló technika fejlesztése mindenkori kiemelt célkitűzésünk.

Az irányítást gyakorló belügyminiszter, és a vezetést, és szakmai felügyeletet ellátó országos katasztrófavédelmi főigazgató által a tanintézet életében is elvárt szemléletváltás elősegítése jegyében 2010. július 1-től, új igazgatónak történt kinevezésemtől kezdődően elgondolást foglaltunk meg a szervezeti felépítés, a képzési struktúra és a belső munkaszervezés módosulásán túl az iskola külső megjelenésének, kapcsolatrendszerének javítására is. Az új tanév első napjától kezdődően a fiatal tűzoltókat, polgári védelmiseket, a szakmai ismeretek biztosításán túl az „Alma Mater” szeretetére, tiszteletére, a rendvédelmi szervek tagjához méltó alakiságra, a szolgálati szabályok szerinti tartásra, és viselkedésre kívánjuk nevelni. Az intézmény működtetéséhez kapcsolódó gazdasági feladatokat 2010. augusztus 16-tól a Gazdasági Osztály OKF Gazdasági Ellátó Központjába integrált módon fogja biztosítani. Az oktatás igazgatási és szervezési feladatait a Tanulmányi Osztály, a képzési feladatokat pedig 4 szakcsoport végzi.

A Tűzoltási és Mentési Szakcsoport oktatja a tűzoltási- taktikai, műszaki mentési ismereteket, a vegyi balesetelhárítási, vegyi, radiológiai és biológiai mentesítési ismereteket, a mentésszervezési ismereteket és végzi a hallgatók fizikai és pszichikai felkészítését. Ez a szakcsoport koordinálja a tanintézet sporttevékenységét.

A Műszaki Szakcsoport végzi a katasztrófavédelemben és a tűzoltóságnál használt gépjárművek, gépek és eszközök kezelésére, és használatára vonatkozó felkészítést, valamint az ehhez kapcsolódó természettudományos és műszaki ismeretek oktatását.

A Hatósági és Tűzmegelőzési Szakcsoport a katasztrófavédelmi és tűzvédelmi igazgatási, katasztrófa-megelőzési és tűzmegelőzési feladatok tananyagát, a veszélyes anyagok elleni védekezést, valamint a tűzvizsgálat eljárási és módszertani ismereteit oktatja.

A Katasztrófa és Polgári Védelmi Szakcsoport a katasztrófavédelem szervezeti, szervezési, vezetési ismereteit, a veszélyes anyagok okozta súlyos balesetek elleni védekezést (SEVESO II.), a lakosságvédelmi és polgári védelmi ismereteket oktatja. A szakcsoport munkatársai végzik a képzésben résztvevők idegen nyelvi képzését is. Ez a szervezeti egység helyileg a tanintézet péceli objektumában működik.

A KOK szakképzési és vizsgaközpont tevékenységével, szakmai könyvtárával, kialakuló szakmai tudástárával és rendezvényeivel a katasztrófavédelem, a tűzoltóság és a polgári védelem egyik szellemi központjává vált.

Jelentős szakmai eseményeknek minősülnek a KOK által évente szervezett szakmai konferenciák, amelyek a hazai és külföldi résztvevők körében rendre elismerést váltanak ki. Ez évben az erdőtűzek által okozott veszélyhelyzetek kezelése volt a konferencia központi témája.

Nagy múltú, és folyamatos megújulásban lévő tanintézetünk az alábbi képzési formákkal áll a szakterületen tanulni vágyók rendelkezésére, amelyekről elektronikus formában a www.bm.hu/kok weboldalon is tájékozódhatnak:

Az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő képzéseink (hivatásos állományú jelentkezők részére): - Tűzoltó szakképzés, amely tulajdonképpen a szakma alapjait adja, és lehetőséget biztosít a beosztott tűzoltóként való tevékenykedésre, - Tűzoltó technikus szakképzés, amely már lehetőséget ad kisebb tűzoltóegységek irányítására, - Katasztrófavédelmi és polgári védelmi főelőadó képzés a polgári védelmi szakterület középfokú végzettségű ügyintézői részére, - Rendészeti szervező képzés katasztrófa- és polgári védelmi, illetve tűzoltó szervező elágazása, amely képzés akár felső vezetői beosztások betöltésére is feljogosít az adott szakterületen.

A gazdálkodó szervezetek, valamint a közigazgatás területén tevékenykedő jelentkezők részére nyújtott OKJ-s képzéseink: - Tűzvédelmi előadó, főelőadó képzés, - Polgári védelmi előadó képzés, - Katasztrófavédelmi és polgári védelmi főelőadó képzés.

Az OKJ-ben nem szereplő, szakmai képzések, tanfolyam többek között: - Önkéntes- és létesítményi tűzoltó parancsnoki képzés, - Tűzoltó alapismereti tanfolyam, - Katasztrófavédelmi alapismereti tanfolyam.

A Katasztrófavédelmi Oktatási Központban lebonyolításra kerülnek műszaki szaktanfolyamok is, amelyek lehetőséget adnak a tűzoltóságok által használt és működtetett gépek, eszközök, felszerelések járművek használatára, például: emelőkosaras tűzoltó gépjármű kezelői szaktanfolyam, létrás tűzoltó gépjármű kezelői szaktanfolyam, tűzoltódaru-kezelői szaktanfolyam stb.

A Katasztrófavédelmi Oktatási Központ a katasztrófavédelmi igazgatóságok felügyeletével kihelyezett formában is bonyolít le tűzoltótechnika-kezelői alaptanfolyamhoz nem kötött műszaki szaktanfolyamokat például: műszaki mentés gépeinek kezelői szaktanfolyama, vegyi balesetelhárító gépek kezelői szaktanfolyama, kismotorfecskendő és átemelő szivattyú kezelői szaktanfolyam. A tanintézet továbbképző tanfolyamokat is tart, így például: tűzvizsgálói továbbképző tanfolyam, veszélyhelyzeti felderítő csoport (VFCS) továbbképző tanfolyam, polgári védelmi továbbképző tanfolyamok.

A Katasztrófavédelmi Oktatási Központ kiemelten fontosnak tartja a természeti, és civilizációs katasztrófák veszélyének megelőzése, és elhárítása során az önkormányzatok tevékenységét. Munkájával képzett szakemberek biztosítását kívánja elősegíteni részükre a lakosság védelmének megvalósításához.

A települések polgármesterei illetékességi területükön irányítják és szervezik a katasztrófavédelmi felkészülés és védekezés feladatait. Ennek érdekében a katasztrófavédelmi törvény, illetve a polgári védelmi törvény számos feladatot határoz meg részükre a felkészülés, a veszélyhelyzeti tervezés, a védekezés feltételeinek biztosítása, a védekező erők kijelölése, felkészítése, a magatartási szabályok meghatározása, illetve a konkrét védekezési tevékenység szervezése során. Ezen feladatok végrehajtásában a polgármester számíthat a hivatásos katasztrófavédelmi szervek közreműködésére, illetve a polgármesteri hivatal dolgozóira is, valamint a polgári védelmi törvény és a honvédelmi törvény alapján létrehozott megalakított polgári védelmi szervezetekre, a lakosság és az intézmények anyagi szolgáltatásaira. A 2010. évben bekövetkezett ár- és belvíz elleni védekezések szervezése, irányítása területén azonban az önkormányzatoknál néhol problémák is jelentkeztek. Helyenként a polgármesteri hivatalokban nem voltak olyan katasztrófák elleni védekezéshez megfelelő képzettséggel rendelkező személyek, akik a polgármesterek számára megfelelő szakmai segítséget tudtak volna nyújtani a védekezési feladatok során. A jövőben a KOK szerepet kíván vállalni a polgármesterek számára szakmai felkészültségükkel hatásos segítséget nyújtani képes dolgozók képzési programjai kidolgozásában, felkészítésükben, vizsgáztatásukban, illetve felajánlja lehetőségeit az önkormányzati vezetők katasztrófavédelmi felkészítéséhez is.

Reméljük, hogy e rövid bemutatkozás segítségével az Önkormányzati Tájékoztató olvasója képet kap a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ múltjáról, jelenéről és a katasztrófák elleni védekezésben játszott fontos szerepéről. Tevékenységünk során a jövőben is kiemelten kezeljük az önkormányzatok tűzvédelmi, katasztrófa- és polgári védelmi feladatainak szakemberek képzésével való támogatását.

(Dr. Muhoray Árpád pv. vezérőrnagy, címzetes egyetemi docens, igazgató)

Idősbarát Önkormányzat Díj átadása 2010

2010. szeptember 30-án dr. Konrád Károly a belügyminisztérium politikai államtitkára és dr. Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter a Parlament felsőházi termében tartott ünnepség

keretében a két minisztérium által közösen kiírt pályázati felhívás nyerteseinek átadta az „Idősbarát Önkormányzat Díj”-jal járó elismeréseket.

Idősbarát Önkormányzat Díjat nyertek:

Pest Megye Önkormányzata
Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata
Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
Nagykőrös Város Önkormányzata
Kaba Város Önkormányzata
Pitvaros Község Önkormányzata

A díjazottak egy-egy millió forint támogatásban részesültek.

Tájékoztató a Kós Károly-díjak 2010. évi adományozásáról

A 21/2008. (X. 22.) NFGM rendelettel szabályozott Kós Károly-díj a települési értékvédelem, környezetszépítés, valamint építészeti hagyományápolás területén végzett kiemelkedő, eredményes – egyéni vagy csoportos – munkáért adható miniszteri kitüntetés. Évente három természetes személynek adható egyéni, és három szervezetnek vagy munkacsoportnak adható közösségi Kós Károly-díj.

Az egyéni díjat ugyanaz a személy legfeljebb kétszer, a közösségi díjat ugyanaz a szervezet vagy munkacsoport legfeljebb egyszer kaphatja meg.

A díjak átadása 2010. december 16-ához, Kós Károly születésének évfordulójához kapcsolódik.

A díjat a Kós Károly-díj Bizottság szakmai javaslata, illetve dr. Szaló Péter területrendezési és építésügyi helyettes államtitkár előterjesztése alapján dr. Pintér Sándor, a Magyar Köztársaság belügyminisztere adományozza.

A díj adományozására – más javára, kellő megalapozottsággal - bármely magyar állampolgár, vagy magyarországi intézmény, illetve szervezet javaslatot tehet.

A javaslatot - természetes személyre vonatkozóan - a fent nevezett jogszabály 2. melléklete szerinti formanyomtatványon kell benyújtani. A mellékletben felsorolt adatokon kívül, meg kell adni a javasolt személy e-mail elérhetőségét, továbbá a javaslattevő személy(ek) telefoni és e-mail elérhetőségét is.

Szervezet vagy munkacsoport esetében a javaslatot értelemszerűen kell megfogalmazni, de annak – az indokoláson túl - tartalmaznia kell a szervezet (munkacsoport) pontos megnevezését és elérhetőségeit, vezetőjének (képviselőjének) nevét és elérhetőségeit, továbbá a javaslattevő személy(ek) aláírását és elérhetőségeit. (minden esetben postacím, telefon és e-mail)

A javaslathoz mellékelhető minden olyan dokumentum, adat vagy mértékadónak tekinthető vélemény (ajánlás), amely az elbírálást segíti, illetve amelyet a javaslattevő lényegesnek tart. A 2010. évi Kós Károly-díjakra a javaslatok benyújtásának, illetve postai feladásának határideje október 22. péntek, 14.00 óra

A javaslatok postán beküldhetők a Belügyminisztérium Építésügyi Főosztálya címére (1903 Budapest, Pf.: 314), illetve benyújthatók személyesen a Belügyminisztérium honlapján (www.bm.gov.hu) október 1-étől megjelölt helyen.

Tájékoztató a 2010. évi "Főépítési Életmű Díj" és „Az Év Főépítésze Díj” átadásáról

Tizenegyedik alkalommal került átadásra a Nagykanizsa megyei jogú város és az Országos Főépítési Kollégium által 2000-ben megalapított „Az Év Főépítésze Díj”. Évente két kategóriában adományozható elismerés. Az Év Főépítésze Díjat aktív főépítész, míg A Főépítési Életmű Díjat a szakmáját hosszú ideje gyakorló, illetve nyugdíjba vonuló/vonult kiváló főépítész kapja.

Eddig összesen huszonegy főépítész részesült a kitüntetésben. 2000-ben Nagykanizsán Szilágyi István [† 2005. 12. 05.] és Zábránszky Pap Klára, 2001-ben Gyulán Philipp Frigyes és dr. L. Szabó Tünde DLA [† 2004. 10. 15.], 2002-ben Pécsen Gömöry János és dr. Sersliné Kócsi Margit, 2003-ban Érden Bodonyi Csaba DLA és Körmendy János, 2004-ben Sümegen Beniczky Péter [Főépítési Életmű Díj, † 2006. 08. 28.] és Sáros László DLA, 2005-ben Pilisszentkereszten Filippinyi Gábor [Főépítési Életmű Díj] és Virányi István, 2006-ban Túrlevélben dr. Schneller István [Főépítési Életmű Díj] és Béres István, 2007-ben Pápan dr. Tóth Zoltán [Főépítési Életmű Díj] és Salamin Ferenc, 2008-ban Mosonmagyaróváron dr. Aczél Péter [Főépítési Életmű Díj] és Berényi András, 2009-ben Hajdúszoboszlóban Makovecz Imre DLA [Főépítési Életmű Díj], Boruzs Bernát [Főépítési Életmű Díj] és Csík Edina vehették át a díjat.

A Díjakat Pakson, 2010. augusztus 26.-án a XV. Országos Főépítési Konferencián ünnepélyes keretek között adta át Hajdú János Paks Város polgármestere, Braun Zoltán Györköny Község polgármestere, Philipp Frigyes az Országos Főépítési Kollégium elnöke és Virányi István Dél-dunántúli állami főépítész.

„Főépítési Életmű Díj”- at kapott Jeney Lajos okl. építészmérnök, Hajdúnánás város és Mezőhegyes város főépítésze széleskörű, aktív, kezdeményező, eredményes főépítési – szakmai és közéleti – tevékenységéért. Meghatározó módon járult hozzá az épített környezet emberhez méltó és esztétikus alakításához. Mások mellett, kezdeményezésére több évtizeddel ezelőtt indult el a tervező építészek főépítési szerepvállalása.

„Az Év Főépítésze Díj”- at kapott Horváth András okl. építészmérnök, Paks város főépítésze egy évtizedes eredményes főépítési tevékenységéért, amely jelentősen elősegítette a város arculatának formálását. Rövid idő alatt beilleszkedett a város közösségébe, karizmatikus egyéniségének köszönhetően elfogadott főépítésszé vált. Nem csak a város képét alakítja, formálja, hanem az itt élők szemléletét, a gyökereikhez való viszonyukat, közösségi értékeket közvetíti.

A kitüntetetteknek gratulálunk! Országos Főépítési Kollégium

AKTUÁLIS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HÍREK

Aktuális híryanagok

Comenius Régió együttműködések partnerkereső szeminárium

A Tempus Közalapítvány által szervezett Comenius Régió együttműködések Nemzetközi Partnerkereső Szemináriumát, 2010. december 2-4. között rendezzük meg Budapesten ahol a Comenius Régió pályázattípusban pályázásra jogosult intézmények, szervezetek munkatársai vehetnek részt. A szeminárium célja Comenius Régió együttműködések partnerségek kialakítása, továbbá ilyen projektötletek kidolgozása. A Comenius Régió együttműködések keretében bármilyen, a közoktatást érintő témában két éves projektek megvalósítása támogatható. A projektek keretében többek között tapasztalatcsere, a közoktatás bármely területének helyi vagy regionális fejlesztésére irányuló törekvés megvalósítása a cél. A támogatás elérheti a 45 000 EURo-t.

Pályázásra jogosultak köre: Települési önkormányzat, Intézményi társulás, Többcélú kistérségi társulás, Megyei önkormányzat, Szakképzés- szervezési társulás, Közalapítvány, Országos Kisebbségi Önkormányzat. Egy-egy projektben iskolák és egyéb szervezetek kötelezően bevont intézményként vehetnek részt, így közvetlen anyagi és szakmai támogatásban részesülhetnek egy nyertes projekt keretében.

A partnerkereső szemináriumot az Egész életen át tartó tanulás program magyar nemzeti irodája, a Tempus Közalapítvány szervezi azzal a céllal, hogy a Comenius Régió együttműködések pályázattípus keretében egy-egy térség közoktatást érintő témája iránt érdeklődő, de nemzetközi partnerekkel nem rendelkező, pályázásra jogosult szervezeteinek képviselői találkozhassanak, megismerkedhessenek egymással. A rendezvényen az Egész életen át tartó tanulás programban résztvevő országokból érkező kollégák szakmai kapcsolatokat alapozhatnak meg és közös Comenius Régió együttműködések projekteket készíthetnek elő.

A szemináriumon a résztvevők tájékoztatást kapnak a Comenius Régió együttműködések programról, majd szervezett keretek között keresnek (és találnak) elképzeléseiknek megfelelő partner intézményeket. A nemzeti irodák munkatársai segítséget nyújtanak a projekttervezés és a pályázatkészítés első lépéseinél is.

A partnerkereső szeminárium **munkanyelve angol**. A részvételhez olyan szintű nyelvtudás szükséges, mely lehetővé teszi, hogy szakmai témákról angolul beszélgessen külföldi kollégáival.

A részvétel regisztrációköteles, a részvételi díj személyenként 365 EUR, mely teljes egészében finanszírozható a Comenius Előkészítő látogatások pályázattípus keretében így mind a magyar, mind a külföldi pályázók részvétele a küldő intézmény számára nem jelent plusz költséget. Ez az összeg magában foglalja a szemináriumon való részvételt, a tervezett program ideje alatti összes étkezést és a szállás költségét a szeminárium helyszínén. A részvételhez kapcsolódó egyéb költségeket (mint például az esetleges belföldi utazás költségét, banki utalás költségeit) a résztvevőknek kell vállalniuk.

A részvételi díj finanszírozásához egy pályázati űrlapot is ki kell majd töltenie, erről regisztrációja után értesítjük e-mailben, a pályázati űrlapot is így küldjük majd el Önnek. A pályázat benyújtási határideje: 2011. február

A regisztráció határideje 2010. október 11. (kérem, hogy a regisztrálás előtt vegye fel a kapcsolatot Szabó Csillával (csilla.szabo@tpf.hu), vagy Kiss Tímeával (timea.kiss@tpf.hu) szintén legkésőbb 2010. október 11-ig)

(További információ a Comenius Régió együttműködések pályázattípusáról:

http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=932)

Csúszásgátló útburkolati rendszer

Napjainkban számos olyan infrastrukturális megoldás létezik, mely a közúti közlekedési balesetek elkerülését, a biztonságos, valamint – ahol lehet – a dinamikus közlekedést szolgálja. A kijelölt gyalogos-átkelőhelyek, jelzőlámpa rendszerek, körforgalmak, a korábbiaknál szélesebb forgalmi sávok, a kerékpárutak, vagy éppen a gyorsforgalmi utak mentén telepített, bizonyos távolságonként eltérő színű és lombozatú növények alkalmazása mind-mind a közlekedésbiztonság ügyét szolgálják.

Európában is több évtizedes múltra tekint vissza a színében, felületében – s esetenként mintázatában - eltérő útburkolatok alkalmazásának ötlete a közúti közlekedés különösen veszélyes helyszínein. Ezen megoldások családjának egyik ismert tagja a Living Road, amely már Magyarországon is alkalmazott burkolatrendszer.

A baleseti statisztikákat figyelembe véve, a balesetek helyszínei túlnyomórészt a kereszteződésekben, gyalogosátkelők megközelítésnél és az éles kanyarokban jelentkeznek. Ennek okai a sebesség helytelen megválasztása, a reakcióidő veszteség, a környezeti viszonyosságok pl.: eső, jegesedés, és az ezekből adódó féktávolság megnövekedése. Kifejlesztettünk, egy magas súrlódású útburkolati segédeszközt, ami bizonyítottan csökkenti a féktávolságot. A LIVING ROAD csúszásgátló rendszert, a már meglévő útburkolaton lehet alkalmazni. Az eljárás költséghatékony, gyors, és jelentősebb forgalom megzavarása nélkül telepíthető. Hasonló elvű rendszert már közel 20 éve alkalmaznak világszerte nagy sikerekkel, példaként említve Nagy Britanniát, ahol jelenleg a legbiztonságosabb közlekedni Európán belül, köszönhetően a csúszásgátlórendszer széleskörű elterjedésének. A csúszásgátló rendszer felületi érdességének köszönhetően, közel a felére csökkenti a féktávolságot vészfékezés esetén.

(További információt a rendszerről: www.livingroad.hu)

Kapcsolattartó és további információ az esetleges pályázati lehetőségekről: Koltai Viktor (ügyvezető igazgató), tel.: +3630 675 15 66, e-mail: koltai.viktor@livingroad.hu)

LED a közvilágításban

A nagyfényerejű LED-ekkel teljesen új technológia jelent meg a világítástechnikában, amely töretlenül fejlődik. A gyártók, a kereskedők, az energia hatékonyságot hirdető egyre több LED-es terméket dobnak a piacra, és ezek egyik célzott területe a nagy darabszámmal

rendelkező közvilágítás. Új technológiáról van szó, ezért a leendő vásárlóknak körültekintően kell mérlegelniük, mielőtt azok alkalmazásáról vagy beszerzésükről döntenek.

A piacon elérhető LED termékek száma folyamatosan növekszik, beleértve az útvilágításra szánt termékeket is. Vannak közöttük olyanok, amelyek jól alkalmazhatóak a feladatra, de minőség és energia hatékonyság szempontjából nagyon nagy a szórás a következő okok miatt: A LED technológia nagyon gyorsan változik és fejlődik. Új generációs termékek kerülnek a piacra minden 6–12 hónapban. A LED-et alkalmazó lámpatestgyártók egy tanulási ciklussal szembesülnek, mivel a LED-ek nagyon érzékenyek a hőmérsékleti és elektromos körülményekre. A LED-del működő lámpatestek konstrukciójánál és gyártásánál nagyon körültekintően kell eljárni. Nem minden gyártó van erre felkészülve! Egyes gyártók világítástechnikai tapasztalatok nélkül lépnek a piacra.

A LED és a kisülőlámpás világítási technológiák között lényeges különbség van. A termékek minőségét összehasonlító és afelett őrködő szabványok, tesztelési mechanizmusok késéssel követik a váltást. Folyamatosan jelennek meg új szabványok és mérési módszerek, mint pl. az élettartam meghatározását leíró LM80 előírás. A termékek összehasonlítása meglehetősen időigényes és sok tudást igénylő feladat. A lámpatest és a fényforrás immár egy egységet képez. Az alkalmazott LED fényforrások és azok beépítése nem egységes, így esetleges hiba esetén körülményes vagy lehetetlen egy másik gyártmánnyal helyettesíteni. A vásárlói döntés felelőssége ezáltal nagyobb, a felhasználó kiszolgáltatottsága erősebb.

A legjobb LED fényforrások fényhasznosítása meghaladja a kompakt fénycsövek fényhasznosítását és eléri a legjobb nagynyomású kisülőlámpákét. Ugyanakkor olyan termékek is vannak a piacon, amelyek fényhasznosítása lényegesen elmarad ezektől. A LED-ekkel elérhető legjobb fényhasznosítás folyamatosan növekszik. A LED, mint fényforrás önállóan nem alkalmas a közvilágításban történő alkalmazásra. A megfelelő lámpatest és a körültekintően megtervezett, üzemeltetett LED rendszer jelentős hatással van az energiahatékonyságra.

A LED fényárama, így energiahatékonysága hőmérsékletfüggő. A LED gyártó által 25 °C-os morzsa-hőmérsékleten megadott fényhasznosítás a lámpatestbe építve csökken. E termikus veszteség mellett az elektromos szerelvények és optikai elemek vesztesége is csökkenti a fényhasznosítást. Ugyanakkor az optikai hatásfok lényegesen nagyobb lehet, mint hagyományos fényforrások alkalmazása esetén. Ebben nagyobb a fejlődési potenciál a hagyományos fényforrásokkal összehasonlítva. A világítótest fényhasznosítása a LED névleges fényhasznosításának – minőségi termék esetén – annak 70–80%-a. Az energiahatékonyságot világítótest szinten kell mérlegelni, a termékeket ezen a szinten kell összehasonlítani.

Ellentétben más fényforrásokkal, a LED-ek általában nem „égnek ki”, ha megfelelő körültekintéssel tervezték és üzemeltetik. Működésük során folyamatosan vesztenek a fényükből, ahogy a legtöbb jelenlegi fényforrásunk is, de azok rövid élettartama miatt ez alig volt észlelhető. A LED-ek hasznos élettartamát abban az időtartamban jelöljük, amennyi működés után a fényáramuk a kezdeti érték valahány százalékára esik.

Útvilágítás esetén a tipikus érték 70 és 85% között van. A nagyobb érték a jobb. Jelölésére a százalékban kifejezett érték elé írt L betű szolgál (pl. L80). Tehát az élettartam megadása csak a fényáramtartás mértékének megadásával együtt értelmezhető, például 50.000 óra L80

mellett. Egy jól tervezett útvilágítási világítótestbe szerelt LED élettartama L80 értéknél 50–60 000 óra, ami évi 4000 óra működést feltételezve 12–15 év. Honnan tudjuk, hogy az egy-két éve kifejlesztett termék 15 évig fog működni? Ennek meghatározására szolgál az USA-béli Energetikai Minisztérium által kidolgozott LM80 eljárás.

Az élettartamot befolyásoló fontosabb tényezők: az elektrosztatikus kisülés elleni megfelelő védelem, az üzemeltetés során fellépő morzsa és környezeti hőmérséklet, a meghajtó áram nagysága és időbeli lefolyása. Ezért van jelentősége a megfelelő hűtési rendszernek, amelynek hiányában még a kezdetben oly nagy fényáram rohamosan csökken.

A LED-ek hosszú élettartama nem jelent karbantartás. Továbbra is szükséges a lámpatest tisztítása. A LED lámpatesteknél különösen fontos a megfelelő hűtés fenntartása. Ha a hűtőfelület elpiszkolódik a ráakódott por vagy madárürülék miatt és nem úgy van kialakítva, hogy az eső könnyen lemossa, akkor a karbantartás elmaradása a lámpatest fényének nem várt csökkenéséhez vagy akár a lámpatest meghibásodásához is vezethet. A hosszú élettartam során – kis valószínűséggel, de – szükségessé válhat az elektronika cseréje. A tartószerkezetet, a vezetékeezést ellenőrizni, karbantartani kell, hasonlóan más technológiájú lámpatestekhez.

A nagynyomású nátriumlámpás világításhoz képest a LED-ek színhőmérséklete hidegebb, „kékesebb”. A LED-ek színhőmérséklete választható. Minél nagyobb a színhőmérséklet, annál jobb a fényhasznosítás. Ugyanakkor a túl nagy (5000 K feletti) színhőmérsékletet a többség kellemetlennek találja, mert hideg érzetet kelt. A fehér fényű LED-ek színvisszaadása lényegesen jobb, mint a nátriumlámpáké. A bekapcsolás után a LED-ek azonnal a névleges fényáramot adják, nincs bemelegedési időszak, nincs „újragyújtási” késés. A jól tervezett LED lámpatestek egyenletesebb világításra képesek, anélkül, hogy a környezetbe túl sok szórt fényt sugároznának. Ugyanakkor – éppen a jó irányíthatóság miatt – minden esetben tervezéssel és méréssel ellenőrizni kell, hogy a kiválasztott fényeloszlás valóban illeszkedik-e az adott világítási feladathoz és biztosítja-e a szabványos világítást.

Pusztán az a tény, hogy a LED-ek felületi fénysűrűsége nagy (azaz belenézve nagyon intenzív fényt ad), nem biztosítja azt, hogy az úton jó látási viszonyok alakulnak ki. Ezért elkerülhetetlen, hogy a LED-del készült világítások is maradéktalanul teljesítsék a vonatkozó MSZ EN 13201 útvilágítási szabvány követelményeit.

A LED lámpatestek ára lényegesen nagyobb, mint a hasonló fényáramú nátriumlámpás lámpatestké. Minél nagyobb a teljesítmény, annál nagyobb a különbség. Ugyanakkor, ha LED-es lámpatest fényeloszlása illeszkedik a világítási feladathoz, akkor a lámpatestek osztástávolsága vagy teljesítménye csökkenthető, ezáltal energia takarítható meg. A szabványos világítási követelmények teljesülését és az energia-megtakarítás mértékét minden esetben számítással kell ellenőrizni. A hosszú élettartam miatt ritkábban kell fényforrást cserélni, de az egyéb karbantartás költségével számolni kell. A LED-es rekonstrukció megtérülését az élettartam-költség alapján kell megítélni.

Ha csak a fényforrást cseréljük LED-re, de a lámpatestet változatlanul hagyjuk, akkor a fényeloszlás biztosan rosszabb lesz, mint az eredeti és meg sem közelíti a LED-ekkel elérhető maximumot. A hűtés rossz hatásfoka miatt a LED-ek túlmelegszenek, ezért élettartamuk csökken, sokszor az eredeti fényforrásnál is kisebb lesz. Az átalakítás miatt a lámpatest

elveszti eredeti jóváhagyásait, tanúsítványait. A további üzemeltetéshez újra kellene azokat tesztelni, amit legtöbbször elmulasztanak. Akár áramütés vagy tüzeset is lehet belőle.

A LED-re történő váltás a legnagyobb technológiai forradalom a világítástechnikában az izzólámpa felfedezése óta. Így ez az írás csak a legfontosabb kérdéseket érintette, azokat is egyszerűsített formában. Ha LED-et alkalmazna közvilágításban, akkor a táblázatban található követelményrendszer segíthet a megfelelő minőségű berendezés kiválasztásában. További információért kérjük, írjon a meevtt@gmail.com címre!

(Forrás: MEE Világítástechnikai Társaság)

Postacím: 1042 Budapest, Árpád út 67. • www.vilagitas.org • meevtt@gmail.com,

Tel: (+36) 30/537 9897 Tel/ Fax: (+36) 1/369 6631)

Kiadásért felel: Dr. Bekényi József, Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Szerkeszti: az Önkormányzati Tájékoztató szerkesztőbizottsága

Szerkesztésért felel: Dr. Barabás Zoltán, Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya